Voorontwerp van decreet tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet wordt aangehaald als: Erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen van (datum).

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op:
1° de lokale geloofsgemeenschappen die erkend willen worden en waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt;
2° de besturen van de eredienst waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt.

Art. 4. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° adviserende gemeente: de gemeente op wiens grondgebied de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de islamitische of orthodoxe eredienst gelegen zijn;
2° besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005: het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten;
3° bestuursorgaan: een groep personen die instaat voor het bestuur van het bestuur van de eredienst. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende organen verstaan:
   a) de kerkraad voor de rooms-katholieke en anglicaanse eredienst;

b) de bestuursraad voor de protestantse en Israëlitische eredienst;
c) de kerkfabriekraad voor de orthodoxe eredienst;
d) het comité voor de islamitische eredienst;

4° bestuur van de eredienst: een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid belast met het beheer van de temporaliën van de erkende eredienst op een bepaald grondgebied. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende instellingen verstaan:
a) de kerkfabriek voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;
b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;
c) de Israëlitische gemeente voor de Israëlitische eredienst;
d) de islamitische gemeenschap voor de islamitische eredienst;

5° bevoegde instantie: de instantie van de Vlaamse administratie vermeld in artikel 19;

6° centraal bestuur: de openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die conform artikel 25, 105, 141, 177, 213 of 256 van het decreet van 7 mei 2004 wordt opgericht;

7° decreet van 7 mei 2004: het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten;

8° federale overheid: de federale overheid die bevoegd is voor de erkenning van de erediensten;

9° financierende overheid: de gemeente(n) of provincie(s) die na de erkenning bijdragen aan de financiering van het bestuur van de eredienst conform het decreet van 7 mei 2004 ;

10° lokale geloofsgemeenschap: een groep personen die dezelfde door de federale overheid erkende eredienst op een bepaald grondgebied in een daartoe bestemde plaats beoefenen. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder volgende instanties verstaan:
a) de parochie voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;
b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;
c) de Israëlitische gemeente voor de Israëlitische eredienst;
d) de islamitische gemeenschap voor islamitische eredienst.

11° personeelsleden van de bevoegde instantie: de personeelsleden die belast zijn met de opdrachten vermeld in artikel 19;

12° representatief orgaan: het door de federale overheid erkende representatief orgaan van een erkende eredienst;

13° voorlopig bestuursorgaan: een orgaan bestaande uit de personen die tijdens de wachtperiode vermeld in hoofdstuk 2, afdeling 3, beschouwd worden als voorzitter, secretaris en penningmeester.

Art. 5. De Vlaamse Regering bepaalt op welke wijze de communicatie opgelegd door dit decreet en het decreet van 7 mei 2004 verloopt tussen de lokale geloofsgemeenschap, het bestuur van de eredienst, het centraal bestuur, het representatief orgaan, de financierende overheid, de adviserende gemeente en de Vlaamse Regering.

Art. 6. Elke termijn, vermeld in dit decreet, wordt berekend vanaf de dag na de dag van de akte of de gebeurtenis die de termijn doet ingaan, en ze omvat alle dagen, ook zaterdagen, zondagen en wettelijke of decretale feestdagen. De vervaldag is in

de termijn begrepen. Als de vervaldag een zaterdag, een zondag of een wettelijke of decretale feestdag is, wordt de vervaldag verplaatst naar de eerstvolgende werkdag.

Een termijn als vermeld in dit decreet die in maanden of in jaren is bepaald, wordt gerekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste.

Hoofdstuk 2. Erkenningsprocedure

Afdeling 1. Erkenningscriteria

Art. 7. Een lokale geloofsgemeenschap kan worden erkend als ze voldoet aan al de volgende criteria:

1° ze heeft een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut en waarover er transparantie is;

2° ze biedt transparantie over alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen tussen deze juridische structuren en de lokale geloofsgemeenschap;

3° ze is financieel leefbaar en biedt transparantie daarover;

4° ze ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid. Ze ontvangt geen financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging;

5° ze toont de maatschappelijke relevantie aan van de lokale geloofsgemeenschap aan de hand van:

a) de bevestiging door het representatief orgaan dat de lokale geloofsgemeenschap minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;

b) de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken;

c) het onderhoud en de bewaring van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;

d) het onderhouden van duurzame contacten met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;

e) het respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn.

6° ze verbindt zich ertoe dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken en leeft, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na:

a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;

b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een

persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap;

c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door de lokale geloofsgemeenschap gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen;

d) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving.

7° ze toont aan dat het toekomstig bestuur van de eredienst houder zal worden van zakelijke rechten op de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of bij gebreke daarvan, wanneer de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon, kan ze een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van de gebouwen door het toekomstig bestuur van de eredienst. Ze kan voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst een attest van de brandweer voorleggen waaruit blijkt dat de gebouwen overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen;

8° het representatief orgaan bevestigt schriftelijk aan de Vlaamse Regering dat de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan;

9° ze heeft enkel bedienaars van de eredienst en hun vervangers die voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;

10° ze heeft geen bedienaars van de eredienst, hun vervangers en andere personen die rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd zijn door een buitenlandse overheid.

11° ze voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 11 tot en met 13;

12° ze doorloopt de wachtperiode van vier jaar, vermeld in afdeling 3, met gunstig gevolg.

Afdeling 2. Aanvraag tot erkenning

Art. 8. Om erkend te kunnen worden, dient de lokale geloofsgemeenschap een aanvraag tot erkenning in bij het representatief orgaan. Het representatief orgaan waarbij een aanvraag tot erkenning is ingediend, meldt dat schriftelijk aan de Vlaamse Regering binnen acht dagen na ontvangst.

Het representatief orgaan bezorgt de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering. Deze aanvraag bevat al de volgende gegevens en documenten:

1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap;

2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, de statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;

3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan;

4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden;
5° het adres van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;
6° het adres van alle andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt;
7° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de leden van het voorlopig bestuursorgaan en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen;
8° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen;
9° de leden van het voorlopig bestuursorgaan, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers ondertekenen een schriftelijke verklaring op eer waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria vermeld in artikel 7 en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven;
10° de bevestiging vermeld in artikel 7, 8°;
11° in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm en de statuten van alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn.

Art. 9. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de bezorging door het representatief orgaan van de aanvraag, vermeld in artikel 8, tweede lid, op de hoogte van die aanvraag:
1° het voorlopig bestuursorgaan;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° de federale overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Afdeling 3. Wachtperiode

Art. 10. Vanaf de bezorging van de aanvraag tot erkenning, vermeld in artikel 8, tweede lid, start een wachtperiode van vier jaar.

Art. 11. §1. Tijdens de wachtperiode bezorgt het voorlopig bestuursorgaan jaarlijks een afschrift van de begroting en de jaarrekening van de lokale geloofsgemeenschap aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Het voorlopig bestuursorgaan verleent inzage in de boekhouding van de lokale geloofsgemeenschap aan de voormelde instanties, als ze dat vragen.

Tijdens de wachtperiode bezorgt het voorlopig bestuursorgaan jaarlijks een afschrift van de jaarrekening van alle aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§2. Tijdens de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan de volgende financiële documenten op voor dat gedeelte van de activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de eredienst:

1° een budget voor 15 december van het voorgaande kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;
2° een jaarrekening voor 1 mei van het volgende kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;
3° een giftenregister conform artikel 18, §2, met dien verstande dat de woorden "het bestuursorgaan" worden gelezen als "het voorlopig bestuursorgaan" en de woorden "het bestuur van de eredienst" worden gelezen als "de lokale geloofsgemeenschap".

Het voorlopig bestuursorgaan bezorgt jaarlijks een afschrift van de financiële documenten, vermeld in het eerste lid aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§3. In de loop van het laatste jaar van de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning. Het ontwerp wordt opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst.

Het voorlopig bestuursorgaan bezorgt een afschrift van het ontwerp van meerjarenplan aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Art. 12. Tijdens de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan een inventaris op van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt. Die inventaris bevat al de volgende documenten:

1° het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;
2° een nota met vermelding van de volgende elementen:
   a) de titels die het toekomstige bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur en de reden van gebruik;
   b) de titels die andere personen zullen hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur, de naam en het adres van die personen en de reden van gebruik.
3° een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;
4° een attest van de brandweer waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen.

Als er verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, bepaalt het voorlopig bestuursorgaan welk gebouw het hoofdgebouw is.

Op verzoek van de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente bezorgt het voorlopig bestuursorgaan aan deze verzoekende instanties een afschrift van de inventaris, vermeld in het eerste lid.

Art. 13. Tijdens de wachtperiode voldoet het voorlopig bestuursorgaan aan de volgende verplichtingen:

1° het voorlopig bestuursorgaan meldt onmiddellijk alle wijzigingen die van belang zijn voor de beoordeling van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

2° het voorlopig bestuursorgaan, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers vergaderen zo dikwijls als nodig is om te voldoen aan de vereisten van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, en ten minste een keer per kwartaal;

3° het voorlopig bestuursorgaan stelt een verslag op van de vergaderingen, vermeld in punt 2°, en bezorgt dat binnen tien dagen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

4° het voorlopig bestuursorgaan draagt zorg voor het archief.

Art. 14. Uiterlijk 22 maanden na de start van de wachtperiode wordt door het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een tussentijds advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de mate waarin de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid.

Uiterlijk zestig dagen voor het einde van de wachtperiode wordt door het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, en 8, tweede lid.

Als het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente het advies, vermeld in het eerste en tweede lid, niet op tijd bezorgen, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Afdeling 4. Erkenning

Art. 15. §1. Uiterlijk zestig dagen na het einde van de wachtperiode, vermeld in paragraaf 3 en artikel 10, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap en brengt ze het voorlopig bestuursorgaan, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die beslissing.

§2. Als de Vlaamse Regering beslist dat de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen:

1° de naam van het bestuur van de eredienst;

2° de gebiedsomschrijving;

3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit van de Vlaamse Regering, vermeld in het eerste lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

§3. De Vlaamse Regering kan binnen de termijn, vermeld in paragraaf 1, de wachtperiode verlengen met maximaal twaalf maanden en brengt in voorkomend geval het voorlopig bestuursorgaan, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die verlenging.

Bij een verlenging als vermeld in het eerste lid vraagt de Vlaamse Regering opnieuw een advies aan de instanties, vermeld in artikel 14. De Vlaamse Regering bepaalt de termijn waarin dat advies moet worden bezorgd.

Art. 16. Het representatief orgaan stelt binnen dertig dagen na de kennisgeving van de beslissing, vermeld in artikel 15, §2, het voltallige bestuursorgaan aan conform het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan. Het lot wijst de leden aan die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden.

De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het decreet van 7 mei 2004.

Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst

Art. 17. Met behoud van de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004, voldoet het bestuur van de eredienst aan al de volgende verplichtingen:

1° het is transparant over de juridische structuur en de financiën van de lokale geloofsgemeenschap en alle juridische structuren die aan haar verbonden zijn en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen;

2° het is financieel leefbaar en is transparant daarover;

3° het toont zijn maatschappelijke relevantie aan door aan volgende verplichtingen te voldoen:

   a) de erkende lokale geloofsgemeenschap telt minstens tweehonderd leden binnen de gebiedsomschrijving. Op elke vraag van de Vlaamse Regering gaat het representatief orgaan na of aan die verplichting blijvend is voldaan;

   b) het zorg dragen voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken;

   c) het onderhouden en bewaren van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;

   d) het onderhouden van duurzame contacten met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;

   e) het respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn.

4° de leden van het bestuursorgaan verbinden zich ertoe dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, in het bijzonder het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en

de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken en leven, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na:

a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;
b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van het bestuur van de eredienst;
c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door het bestuur van de eredienst gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen;
d) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving.

5° het kan een bewijs voorleggen dat het bestuur van de eredienst houder is van zakelijke rechten op de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of, bij gebreke daarvan, wanneer de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon, kan het een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van de gebouwen door het bestuur van de eredienst. Het bestuursorgaan houdt een inventaris bij van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt en verleent op verzoek inzage in deze inventaris aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Die inventaris bevat:

a) het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;
b) een nota met vermelding van al de volgende elementen:
    1) de titels die het bestuur van de eredienst heeft op de gebouwen of de andere infrastructuur en de reden van gebruik;
    2) de titels die andere personen hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur, de naam en het adres van die personen en de reden van gebruik.
c) een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;
d) een attest van de brandweer waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen.

6° het deelt de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de emailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst, hun vervangers en de leden van het bestuursorgaan en in het voorkomend geval de naam, het adres en de rechtsvorm van alle juridische structuren die aan het bestuur van de eredienst verbonden zijn mee aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt ze dat onmiddellijk aan deze instanties;

7° zijn bedienaars van de eredienst en hun vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan. Die goedkeuring wordt onmiddellijk door het representatief orgaan schriftelijk bevestigd aan de Vlaamse Regering;
8° zijn bedienaars van de eredienst en hun vervangers voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;
9° zijn bedienaars van de eredienst, hun vervangers en andere personen zijn noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks bezoldigd door een buitenlandse overheid.

Art. 18. §1 Een bestuur van de eredienst ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan zijn onafhankelijkheid. Een bestuur van de eredienst ontvangt geen financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.

§2. Het bestuursorgaan houdt op de zetel van het bestuur van de eredienst een register bij van alle giften, in natura of in contanten, waarvan het bestuur van de eredienst, rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde is en die een waarde hebben van 500 euro en meer. Als een schenker meerdere giften doet binnen eenzelfde boekjaar die in totaal de waarde van 500 euro overschrijden, worden die afzonderlijke giften geregistreerd.

Het bestuursorgaan registreert alle giften, vermeld in het eerste lid, binnen acht dagen na de ontvangst ervan.

Het register vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker:
1° voor natuurlijke personen:
   a) de voor- en achternaam;
   b) het adres van hoofdverblijfplaats;
   c) de geboortedatum en de plaats;
   d) de nationaliteit.

2° voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid:
   a) de naam;
   b) in voorkomend geval het ondernemingsnummer;
   c) de rechtsvorm;
   d) het adres van de zetel.

Het bestuur van de eredienst verleent op verzoek onmiddellijk inzage of een afschrift van het register aan:
1° de Vlaamse Regering;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° in voorkomend geval de adviserende gemeente;
5° de provinciegouverneur;

6° de overheden, de administraties en de diensten die de Vlaamse Regering daarvoor machtigt, als dat noodzakelijk is in het kader van hun wettelijke opdracht.

Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie

Art. 19. De bevoegde instantie die de Vlaamse Regering aanwijst, controleert:
1° of de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, naleven tijdens de wachtperiode, vermeld in artikel 10;
2° of de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 11° en 12°, naleven tijdens de procedure vermeld in artikel 68, §1;
3° of de besturen van de eredienst blijvend voldoen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 van dit decreet en de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004.

Art. 20. Om de opdracht, vermeld in artikel 19, te vervullen:
1° sluit de bevoegde instantie informatie-uitwisselingsakkoorden af met de betrokken instanties die toezicht houden op de besturen van de eredienst;
2° kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie een beroep doen op de bevoegdheden, vermeld in artikelen 21 tot en met 28.

De personeelsleden van de bevoegde instantie maken enkel van hun bevoegdheden, vermeld in artikelen 21 tot en met 28, gebruik als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van hun opdracht en voorzien zijn van een legitimatiebewijs. Het personeelslid toont onmiddellijk zijn legitimatiebewijs wanneer daar om wordt verzocht.

De Vlaamse Regering kan:
1° de voorwaarden waaronder de personeelsleden van de bevoegde instantie worden aangesteld bepalen;
2° het model van het legitimatiebewijs, vermeld in het tweede lid, bepalen.

Art. 21. De personeelsleden van de bevoegde instantie hebben zonder voorafgaande aankondiging toegang tot de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst, de ruimtes en de infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt of die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt tijdens de wachtperiode, met uitzondering van de gebouwen en ruimtes die exclusief bestemd zijn als private woning van de bedienaar van de eredienst.

Art. 22. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de volgende handelingen stellen:
1° de identiteit opnemen en de te identificeren personen daarvoor staande houden;
2° de voorlegging van officiële identiteitsdocumenten vorderen;
3° als de identiteit niet kan worden vastgesteld conform punt 1° of 2°, de identiteit achterhalen met de hulp van niet-officiële documenten die hen vrijwillig worden voorgelegd als de te identificeren personen geen officiële identificatiedocumenten kunnen voorleggen of als aan de authenticiteit ervan of aan de identiteit van die personen wordt getwijfeld. Met toepassing van

artikel 26, kan getracht worden om de identiteit van die personen te achterhalen met beeldmateriaal, ongeacht de drager ervan.

De documenten, vermeld in het eerste lid, 2°, worden onmiddellijk na de verificatie van de identiteit teruggegeven aan de betrokkene.

Art. 23. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inlichtingen vorderen van iedere persoon die betrokken is bij of kennis heeft of kan hebben van de feiten die worden gecontroleerd.

Art. 24. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zonder voorafgaande waarschuwing de onmiddellijke voorlegging vorderen van alle informatie, documenten en informatiedragers in geschreven, digitale of analoge vorm.

De voorlegging, vermeld in het eerste lid, gebeurt ter plaatse in een verstaanbare, leesbare en kopieerbare vorm.

§2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inzage nemen in de informatie, de gegevens, de documenten en de informatiedragers, vermeld in paragraaf 1.

§3. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich kosteloos een kopie laten bezorgen in de vorm die ze vragen of zelf een kopie maken.

Als kopiëren ter plaatse niet mogelijk is, mogen de personeelsleden van de bevoegde instantie tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs, de informatiedrager en documenten bij zich houden of meenemen tijdens een periode die vereist is om ze te kopiëren of te onderzoeken. Die periode mag niet langer duren dan dertig dagen, tenzij personeelsleden van de bevoegde instantie de betrokkenen voor het verstrijken van die termijn de bijzondere redenen meedeelt die een langere duur verantwoorden.

Art. 25. Binnen de termijn die de personeelsleden van de bevoegde instantie bepalen, verleent iedereen alle medewerking aan de personeelsleden van de bevoegde instantie die redelijkerwijze kan worden gevraagd.

Art. 26. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen vaststellingen doen met audiovisuele middelen. De identificatie van het gebruikte audiovisuele middel, de start en het einde van een opname worden vermeld in een verslag. Tenzij de controle daardoor in het gedrang zou komen, wordt iedereen die betrokken is in een onderzoek op de hoogte gebracht van de inzet van audiovisuele middelen. Die kennisgeving gebeurt voorafgaand aan of op het ogenblik van het gebruik van de audiovisuele middelen.

De audiovisuele vaststellingen hebben alleen bewijswaarde op voorwaarde dat ze in afdoende mate steun vinden in andersoortige bewijsmiddelen.

De toepassing van dit artikel mag nooit leiden tot de observatie of het direct afluisteren, vermeld in artikel 47sexies en 90ter van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 27. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de bijstand vorderen van de lokale en federale politie.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich laten bijstaan door deskundigen of andere personen die ze daarvoor aanwijst.

Art. 28. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen bij de uitoefening van hun opdracht een verslag van vaststelling opstellen als tekortkomingen op de verplichtingen, vermeld in dit hoofdstuk, worden vastgesteld. Het verslag van vaststelling heeft bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel.

§2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen alle raadgevingen geven aan de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap en het bestuur van de eredienst die zij nuttig achten om dreigende tekortkomingen aan de verplichtingen, vermeld in dit hoofdstuk, te voorkomen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen een waarschuwing richten tot het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan, waarbij opgedragen wordt om zich binnen een bepaalde termijn in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van de tekortkomingen te herstellen en het bewijs daarvan te verschaffen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie geven onmiddellijk kennis van de raadgevingen, vermeld in het eerste lid, en de waarschuwingen, vermeld in het tweede lid, aan het representatief orgaan.

Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst

Art. 29. De Vlaamse Regering kan de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 30, §1, opstarten als een bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004.

Het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan beschikken over de mogelijkheid om tijdens de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 30, hun hoorrecht uit te oefenen en hun standpunt over de ten laste gelegde tekortkomingen aan de Vlaamse Regering te bezorgen.

Art. 30. §1. In geval van een tekortkoming aan een verplichting, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004, kan de Vlaamse Regering, al dan niet na een aanmaning, beslissen om een van de volgende sancties op te leggen:

1° opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn;
2° opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn;
3° opheffing van de erkenning.

In voorkomend geval bevat de aanmaning, vermeld in het eerste lid, de termijn waarbinnen het bewijs moet zijn bezorgd aan de Vlaamse Regering dat alle tekortkomingen zijn weggewerkt.

De beslissing tot opschorting of beperking, vermeld in het eerste lid, bevat de duur van de sanctie die eveneens de termijn is om de tekortkomingen weg te werken en het bewijs hiervan te bezorgen aan de Vlaamse Regering. Als dat bewijs niet op tijd is bezorgd, kan de Vlaamse Regering de sanctie verlengen of een andere sanctie opleggen conform het eerste lid.

De beslissing tot opheffing wordt genomen na advies van:

1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst;
3° de financierende overheid;
4° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Als een adviserende instantie, vermeld in het vierde lid, geen advies bezorgt binnen de termijn van zestig dagen na de verzending door de Vlaamse Regering van de vraag om advies , kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan. In uitzonderlijke en spoedeisende gevallen kan de Vlaamse Regering deze adviestermijn inkorten.

§2. Op vraag van het representatief orgaan, kan de Vlaamse Regering in afwijking van paragraaf 1, onmiddellijk de erkenning opheffen.

§3. De Vlaamse Regering geeft onmiddellijk kennis van:

1° de aanmaning vermeld in paragraaf 1, aan het representatief orgaan;
2° de beslissing vermeld in paragraaf 1, eerste lid en paragraaf 2 aan het bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

De beslissing tot opheffing of tot opschorting van de erkenning wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Art. 31. Als de erkenning wordt opgeheven of opgeschort, vordert de financierende overheid de toelagen terug die in voorkomend geval al zijn uitbetaald voor toekomstige uitgaven.

Hoofdstuk 6. Wijziging van erkenningen en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen

Afdeling 1. Wijziging van de gebiedsomschrijving van de erkende lokale geloofsgemeenschap

Art. 32. §1. De Vlaamse Regering erkent de wijziging van de gebiedsomschrijving van een erkende lokale geloofsgemeenschap, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan waarbij de gebiedsomschrijving van de erkende lokale geloofsgemeenschap wordt gewijzigd;
2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving en de voorgestelde wijziging van de gebiedsomschrijving;
3° het advies van het bestuursorgaan of in voorkomend geval de bestuursorganen;
4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden. Als die verdeelsleutel wijzigt na de gebiedswijziging, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden opgegeven;
5° de bevestiging door het representatief orgaan dat de erkende lokale geloofsgemeenschap ook na de gebiedswijziging minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;
6° als de gebiedswijziging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het bestuur van de eredienst.

Art. 33. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving op de hoogte van die aanvraag:

1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst of besturen van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de huidige en toekomstige financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies over de gebiedswijziging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 34. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 33, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de gebiedswijziging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de huidige en toekomstige financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de wijziging van de gebiedsomschrijving geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

Als de Vlaamse Regering de gebiedswijziging erkent, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen:

1° de naam van het betrokken bestuur van de eredienst;
2° de gebiedswijziging;

3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het derde lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Afdeling 2. Wijziging van de naam van het bestuur van de eredienst

Art. 35. §1. De Vlaamse Regering erkent de naamswijziging van een bestuur van de eredienst, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een aanvraag tot naamswijziging aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot naamswijziging al de volgende gegevens en documenten:
1° de beslissing van het representatief orgaan waarbij de naam van het betrokken bestuur van de eredienst wordt gewijzigd;
2° de vermelding van de oorspronkelijke en de voorgestelde naam;
3° het advies van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst.

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot naamswijziging op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Art. 36. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 35, §3, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de naamswijziging en brengt ze het betrokken bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente daarvan op de hoogte.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de naamswijziging geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering kan de naamswijziging alleen weigeren als de naamswijziging in strijd is met bestaande regelgeving of met de openbare orde.

Het besluit tot naamswijziging wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Afdeling 3. Samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen

Onderafdeling 1. Procedure

Art. 37. Het representatief orgaan neemt het initiatief tot samenvoeging van twee of meer erkende lokale geloofsgemeenschappen. Het representatief orgaan brengt de betrokken besturen van de eredienst en, in voorkomend geval het centraal bestuur, onmiddellijk op de hoogte van zijn interne beslissing tot samenvoeging.

Vanaf de kennisgeving van de beslissing van het representatief orgaan, vermeld in het eerste lid, tot aan de beslissing van de Vlaamse Regering over de samenvoeging, vermeld in artikel 41, treedt een periode van lopende zaken in. Tijdens die periode kunnen alleen maar handelingen worden gesteld die betrekking hebben op de lopende zaken. Handelingen die niet tot de lopende zaken behoren worden gesteld na een verplicht overleg tussen de betrokken besturen.

Beslissingen over handelingen die niet voldoen aan de vereisten, vermeld in het tweede lid, of de gevolgen ervan, zijn niet tegenstelbaar aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.

Art. 38. §1. De Vlaamse Regering erkent de samenvoeging van twee of meer erkende lokale geloofsgemeenschappen, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot samenvoeging aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot samenvoeging al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan met een duidelijke indicatie van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen en de aanduiding van het te behouden bestuur van de eredienst;

2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen en de nieuwe gebiedsomschrijving;

3° de adviezen van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen;

4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden. Als die verdeelsleutel wijzigt na de samenvoeging, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden opgegeven;

5° een geactualiseerde inventaris van de goederen en de staat van het vermogen van de besturen van de eredienst van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen, op basis van de laatste jaarrekening en eventueel aangevuld met mogelijke latere wijzigingen;

6° een geactualiseerde inventaris van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst die zullen toebehoren aan het te behouden bestuur van de eredienst. Als er verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, bepaalt het representatief orgaan welk gebouw het hoofdgebouw wordt;

7° een geactualiseerde inventaris van de andere infrastructuur die gebruikt zal worden door het te behouden bestuur van de eredienst en de reden van gebruik;

8° als de samenvoeging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het te behouden bestuur van de eredienst;
9° de bevestiging door het representatief orgaan dat de erkende lokale geloofsgemeenschap na de samenvoeging minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;
10° de schriftelijke bevestiging aan de Vlaamse Regering door het representatief orgaan dat de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan.

Art. 39. Als een van de samen te voegen besturen van de eredienst in een sanctioneringsprocedure als vermeld in artikel 30 zit, kan de Vlaamse Regering de samenvoegingsprocedure opschorten totdat de Vlaamse Regering een beslissing heeft genomen over de sanctionering.

Art. 40. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot samenvoeging op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° de betrokken besturen van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval het centraal bestuur;
6° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de financierende overheid van het te behouden bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies over de samenvoeging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 41. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 40, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de samenvoeging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, in voorkomend geval het centraal bestuur, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van de beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de samenvoeging geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

Als de Vlaamse Regering de samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen erkent, bevat het besluit al de volgende elementen:
1° de aanwijzing van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen die worden samengevoegd en het bestuur van de eredienst dat behouden blijft;
2° de naam en de gebiedsomschrijving van het te behouden bestuur van de eredienst;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het derde lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Onderafdeling 2. Gevolgen van een samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen

Art. 42. De erkenning van de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen beëindigt het bestaan van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, met uitzondering van het bestuur van de eredienst dat het representatief orgaan aanwijst als het te behouden bestuur van de eredienst.

De erkenning van de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen maakt van rechtswege een einde aan het mandaat van de leden van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41. De leden van het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst blijven hun mandaat uitoefenen tot het representatief orgaan een nieuw bestuursorgaan aanstelt conform het derde lid of tot de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan volgens de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het decreet van 7 mei 2004.

Het representatief orgaan kan na de samenvoeging een nieuw voltalig bestuursorgaan aanstellen met toepassing van het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing. In voorkomend geval wijst het lot de leden aan die bij die eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden. De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het voormelde decreet.

Art. 43. De samenvoeging heeft geen invloed op de samenstelling van het centraal bestuur waaronder de bestuursorganen van de besturen van de erediensten van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen ressorteerden, tot de eerstvolgende verkiezing van dat centraal bestuur. Als er in de gemeente of provincie in kwestie een centraal bestuur is opgericht, blijft dat centraal bestuur bestaan, tenzij die samenvoeging ertoe leidt dat er nog maar één erkende lokale geloofsgemeenschap van dezelfde eredienst overblijft op het grondgebied van de gemeente of de provincie in kwestie. In dat laatste geval wordt het centraal bestuur van die gemeente of provincie, van rechtswege opgeheven vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41.

Art. 44. §1. Alle roerende goederen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst.

De goederen worden overgedragen in de staat waarin ze zich bevinden, met inbegrip van de lasten en de verplichtingen die eigen zijn aan de goederen.

Het te behouden bestuur van de eredienst treedt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, in de rechten en plichten van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen voor de roerende goederen die aan dat te behouden bestuur van de eredienst zijn overgedragen, met inbegrip van de rechten en plichten die voortvloeien uit de hangende en toekomstige gerechtelijke procedures.

§2. De onroerende goederen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt de rechten, plichten en lasten over van de onroerende goederen die aan dat bestuur zijn overgedragen.

§3. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, de rechten, plichten en lasten over van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, die voortvloeien uit overeenkomsten.

§4. Elke uitvoering van overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, gegund door een van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, wordt van rechtswege voortgezet door het te behouden bestuur van de eredienst, vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41.

§5. Het te behouden bestuur van de eredienst is de rechtsopvolger van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen en neemt vanaf de publicatie van het uittreksel van het besluit, vermeld in artikel 41, in het Belgisch Staatsblad alle rechten, plichten en lasten over van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen.

Art. 45. De penningmeesters van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen maken hun eindrekening op conform artikel 56 van het decreet van 7 mei 2004.

De eindrekeningen van de penningmeesters van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.

Afdeling 4. Opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen

Art. 46. De Vlaamse Regering kan, op voorstel van het representatief orgaan, de erkenning opheffen van een erkende annexe-kerk of kapelanij. Als aan de kapelanij een afzonderlijke kerkfabriek verbonden is, zijn artikel 37 tot en met 45 van toepassing.

Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot opheffing van annexe-kerk of kapelanij aan de Vlaamse Regering. Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan voor de opheffing van de erkenning;
2° het besluit tot erkenning van de annexe-kerk of kapelanij;
3° het advies van het bestuursorgaan van de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert;
4° een opgave van alle gemeenten die bijdragen aan het budget van de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert.

De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot opheffing van een erkende annexe-kerk of kapelanij op de hoogte van die aanvraag:

1° het representatief orgaan;
2° de betrokken kerkfabriek;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid.

Art. 47. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 46, derde lid, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de opheffing en brengt ze het representatief orgaan, de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert, de federale overheid en de financierende overheid op de hoogte van die beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de annexe-kerk of kapelanij geacht te zijn opgeheven door de Vlaamse Regering.

Het opheffingsbesluit wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Hoofdstuk 7. Verwerking persoonsgegevens

Art. 48. §1 In dit artikel wordt verstaan onder de algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG.

§ 2. Conform de bepalingen van dit decreet verwerken de volgende instanties op een gestructureerde en systematische wijze persoonsgegevens als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming:

1° de Vlaamse Regering;

2° de financierende overheid;

3° de adviserende gemeente;

4° het representatief orgaan;

5° het bestuur van de eredienst;

6° het voorlopig bestuursorgaan;

7° het tijdelijk voltallig bestuursorgaan vermeld in artikel 68, §2, 6°;

8° het centraal bestuur;

9° de federale overheid.

De gegevens die verwerkt worden conform dit decreet kunnen uitgewisseld worden met de instanties zoals vermeld in dit decreet en de overheden, de administraties en de diensten die de Vlaamse Regering daarvoor machtigt, als dat noodzakelijk is in het kader van hun wettelijke opdracht.

§3. De instanties, vermeld in paragraaf 2, kunnen conform de bepalingen van dit decreet persoonsgegevens verwerken van:

1° de bedienaars van de eredienst en hun vervangers van een erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap en een bestuur van de eredienst;

2° de leden van het bestuursorgaan;

3° de toekomstige leden van het bestuursorgaan;

4° de leden van het voorlopig bestuursorgaan;

5° de schenkers van giften vanaf 500 euro;

6° de personen met titels op de gebouwen of andere infrastructuur;

7° de verbonden juridische structuren;

8° de leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan vermeld in artikel 68, §2, 6°.

§4 De verwerking van de persoonsgegevens heeft als doel:

1° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te beoordelen of een lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria vermeld in artikel 7;
2° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te beoordelen of een bestuur van de eredienst blijvend voldoet aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet en de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004;
3° over de noodzakelijke informatie te beschikken om een bestuur van de eredienst te kunnen sanctioneren conform hoofdstuk 5;
4° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te oordelen over de samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen, vermeld in artikel 37 tot en met 41.

De verwerking van de persoonsgegevens is beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om het doel, vermeld in het voorgaande lid, te bereiken.

§5 Indien conform de bepalingen van dit decreet, de instanties vermeld in paragraaf 2, het rijksregisternummer verwerken, gebeurt de verwerking met het doel om op een unieke wijze natuurlijke personen te identificeren.

§ 6. De persoonsgegevens die verzameld worden in het kader van dit decreet, worden verwerkt conform de regelgeving over de bescherming van de verwerking van persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens is gebaseerd op

artikel 6, eerste lid, 1), c) en e) en artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming en, wat gegevens over religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen betreft, zoals vermeld in artikel 9, eerste lid, van de algemene verordening gegevensbescherming, op artikel 9, tweede lid, d) en g) van de algemene verordening gegevensbescherming.

§ 7. Conform artikel III. 87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 wordt de bewaartermijn van de persoonsgegevens bepaald voor de verwerkingsverantwoordelijken, vermeld in paragraaf 2, met uitzondering van het representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschappen.

Het representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschappen bewaren de persoonsgegevens die zij moeten verwerken conform dit decreet gedurende 20 jaar vanaf de verwerking van de gegevens zoals vermeld in dit decreet.

Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004

Art. 49. In artikel 2 van het decreet van 7 mei 2004 wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 50. In titel II, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 6 juli 2012 en 22 december 2017, wordt afdeling 1/1, die bestaat uit artikel 4/1 tot en met 4/11, opgeheven.

Art. 51. In artikel 25/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 22 december 2017, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"In het geval, vermeld in het eerste lid, is artikel 45 van het Erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen van (datum) van toepassing, met dien verstande dat de woorden "het te behouden bestuur van de eredienst" worden gelezen als "het nieuwe centraal kerkbestuur" en de woorden "de samengevoegde besturen van de eredienst" worden gelezen als "de centrale kerkbesturen waarvan het bestaan beëindigd wordt".

Art. 52. In artikel 52/1 van hetzelfde decreet wordt een paragraaf 4 ingevoegd, die luidt als volgt:
"§4. De Vlaamse Regering kan de verplichtingen in paragraaf 1 opschorten of beperken conform artikel 30 §1, eerste lid van het Erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen van (datum).".

Art. 53. Artikel 60 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 60. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 58 en 59, een besluit van de kerkraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 54. In artikel 61, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 55. Artikel 74 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 74. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 72 en 73, een besluit van de kathedrale kerkraad kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kathedrale kerkfabriek opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 56. In artikel 75, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 57. In artikel 79 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 58. In artikel 115 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 59. In artikel 151 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 60. In artikel 187 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 61. Artikel 225 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 225. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikelen 223 en 224, een besluit van de kerkfabriekraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de orthodoxe kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 62. In artikel 226, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 63. In artikel 230 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 64. Artikel 268 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 268. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikelen 266 en 267, een besluit van het comité of van het centraal bestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de comité of het centraal bestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 65. In artikel 269, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Hoofdstuk 9. Slotbepalingen

Afdeling 1. Opheffingsbepaling

Art. 66. Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 wordt opgeheven.

Afdeling 2. Overgangsbepalingen

Art. 67. De besturen van de eredienst die erkend zijn voor de inwerkingtreding van dit decreet krijgen één jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichtingen, vermeld in artikelen 17, 1°, 3°, a), d), e), 5°, 6° en 7°. Indien het representatief orgaan tijdens deze termijn van één jaar een procedure tot samenvoeging is gestart, moet aan de verplichting van artikel 17, 3°, a) voldaan zijn op het moment van de bevestiging vermeld in artikel 38, §2, tweede lid, 9°.

De besturen van de eredienst, vermeld in het eerste lid, moeten binnen een termijn van twee jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet zich conformeren aan de verplichting, vermeld in artikel 17, 9°.

Art. 68. §1. In afwijking van hoofdstuk 2 kunnen de lokale geloofsgemeenschappen die conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 27 mei 2004 tussen de Federale Overheid, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de erkenning van de erediensten, de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten, de kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten een aanvraag tot erkenning bij het representatief orgaan hebben ingediend, voor 1 juli 2019 erkend worden met toepassing van de procedure, vermeld in paragraaf 2 tot en met 6.

§2. Het representatief orgaan bezorgt binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet een geactualiseerd dossier aan de Vlaamse Regering dat, op straffe van onontvankelijkheid, al de volgende gegevens en documenten bevat:

1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap;

2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;

3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan;

4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden;

5° de inventaris van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt. Als verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, vermeldt die inventaris welk gebouw het hoofdgebouw is. Die inventaris bevat:

   a) het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;

   b) een nota met vermelding van al de volgende gegevens:

      1) de titels die het toekomstig bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen of op de andere infrastructuur en de reden van gebruik;

      2) de titels die andere personen zullen hebben op de gebouwen of op de andere infrastructuur, de naam en het adres van die personen en de reden van gebruik.

   c) een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;

   d) een attest van de brandweer waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen.

6° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en telefoonnummers van de personen die, als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, conform artikel 16 aangesteld worden als leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen. Het tijdelijk voltallig bestuursorgaan treedt tijdens de procedure vermeld in dit artikel eveneens op als bestuursorgaan van de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap;

7° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen;

8° de personen, vermeld in punt 6° en 7°, ondertekenen een schriftelijke verklaring op eer waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria vermeld in artikel 7 en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven;

9° de bevestiging, vermeld in artikel 7, 8°;

10° de laatste jaarrekening voor het geheel van de activiteiten van de lokale geloofsgemeenschap, aangevuld met een jaarrekening voor dat gedeelte van haar activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de

eredienst, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;

11° een overzicht van alle giften in natura of in contanten met betrekking tot de materiële aspecten van de eredienst waarvan de lokale geloofsgemeenschap de twee voorgaande jaren rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde was en die een waarde hebben van 500 euro en meer. Het overzicht van de giften vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker:

a) voor natuurlijke personen:
   1) de voor- en achternaam;
   2) het adres van de hoofdverblijfplaats;
   3) de geboortedatum en de plaats;
   4) de nationaliteit.

b) voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid:
   1) de naam;
   2) in voorkomend geval het ondernemingsnummer;
   3) de rechtsvorm;
   4) het adres van de zetel.

12° een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;

13° in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten en de jaarrekening van de twee voorgaande jaren van alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn. Alsook in voorkomend geval een overzicht van de onderlinge financiële stromen van de twee voorgaande jaren tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren.

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van de ontvankelijke aanvraag tot erkenning bezorgd door het representatief orgaan, op de hoogte van die aanvraag:

1° het bestuursorgaan vermeld in paragraaf 2, punt 6°;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° de federale overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§4. Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in paragraaf 3, bezorgen het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies aan de Vlaamse Regering waarin wordt geadviseerd of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 11° en 12°.

Als een van de instanties, vermeld in het eerste lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

§5. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in paragraaf 4, is verstreken, beslist de Vlaamse Regering over de erkenning en brengt ze het bestuursorgaan

vermeld in paragraaf 2, punt 6°, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van deze beslissing.

De Vlaamse Regering beoordeelt de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap op basis van de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 11° en 12°. De beslissing tot erkenning bevat in voorkomend geval al de elementen, vermeld in artikel 15, §2, eerste lid.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het tweede lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

§6. Als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, is artikel 16 van toepassing.

Art. 69. De procedures tot opheffing van de erkenning opgestart door de Vlaamse Regering conform artikel 7, §1/1 en §1/2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 voor de inwerkingtreding van dit decreet, blijven onderworpen aan de toepassing van artikel 7 van het voormelde besluit.

Art. 70. Aanvragen tot samenvoeging die bij de Vlaamse Regering zijn ingediend conform artikel 7/4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 voor de inwerkingtreding van dit decreet, blijven onderworpen aan de toepassing van artikel 7/4 tot en met 7/6 van het voormelde besluit en artikelen 4/3 tot en met 4/11 van het decreet van 7 mei 2004.

Art. 71. Besturen van de eredienst die erkend zijn op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houden in 2023 gedeeltelijke verkiezingen conform het decreet van 7 mei 2004, ongeacht de huidige cyclus.

Art. 72. Tot de dag voor de inwerkingtreding van het besluit tot uitvoering van artikel 5, verloopt de communicatie, vermeld in dit decreet, met een aangetekende brief of afgifte tegen ontvangstbewijs.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Getekend door:Bartolomeus Somers (Sig
Getekend op:2021-03-25 09:44:51 +01:0
Reden:Ik keur dit document goed

Bart Somers

Bart SOMERS

VOORONTWERP VAN DECREET TOT REGELING VAN DE ERKENNING VAN LOKALE GELOOFSGEMEENSCHAPPEN EN TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 7 MEI 2004 BETREFFENDE DE MATERIËLE ORGANISATIE EN WERKING VAN DE ERKENDE EREDIENSTEN

Samenvatting

Het voorliggend voorontwerp van decreet voert een nieuw decretaal kader in voor lokale geloofsgemeenschappen op volgende drie vlakken:

- De erkenning: de bestaande erkenningsregels worden maximaal aangepast in lijn met de aanbevelingen van de studie Torfs[1]. Alsook worden nieuwe regels uitgewerkt zodat de Vlaamse Regering over alle relevante informatie beschikt omtrent bestuurlijke, veiligheids- en samenlevingsaspecten om gemotiveerde beslissingen te kunnen nemen zowel voor als na de erkenning.
- Het toezicht: voor een permanent en adequaat toezicht op de naleving van de erkenningsregels en de verplichtingen in het eredienstendecreet wordt een Vlaamse instantie op de lokale geloofsgemeenschappen opgericht die over de nodige bevoegdheden beschikt.
- De sanctionering: ook wordt voorzien in een getrapt en gedifferentieerd sanctiekader om de effectiviteit van de handhaving te versterken.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Inleiding

Lokale geloofsgemeenschappen zijn belangrijke partners binnen onze diverse samenleving. Het uitgangspunt is dat een erkende lokale geloofsgemeenschap waarmee dialoog gevoerd wordt, te verkiezen is boven een niet-erkende lokale geloofsgemeenschap waarmee geen enkel officieel contact bestaat.

Met het voorliggend voorontwerp van decreet willen we een nieuw en duidelijk kader invoeren voor de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen en voor de criteria en administratieve verplichtingen waaraan besturen van de eredienst moeten voldoen. De erkenningsregels worden scherper gesteld, zodat beter het kaf van het koren gescheiden kan worden. Wie tegen ons maatschappijmodel ageert, verliest zijn erkenning. Lokale geloofsgemeenschappen die zich hierin

[1] R. TORFS, G. DU PLESSIS, R. VAN DEN DRIESSCHE, M. DE BAETS, Onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaams Gewest én naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, Leuven, Bijzondere Faculteit Kerkelijk Recht – KU Leuven, 2018, http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1483945

inschakelen, zijn onze bondgenoten. We willen zoveel mogelijk harten voor ons maatschappijmodel veroveren, gebaseerd op wederzijds engagement. Iedereen heeft gelijke rechten, maar ook gelijke plichten. We stellen ook duidelijke grenzen die worden bepaald door de rechtsstaat en de fundamentele grondwaarden die eraan ten grondslag liggen. Onze rechtsstaat staat niet ter discussie. Geen enkele religie of levensbeschouwing staat boven de wet en de fundamentele beginselen vervat in de Grondwet en internationale mensenrechtenverdragen, zoals de scheiding der machten, de neutraliteit van de overheid, de scheiding van kerk en staat, het non-discriminatiebeginsel, etc.

2. Bevoegdheidsverdeling tussen federale staat en de gewesten

Sinds de vijfde staatshervorming zijn de gewesten voor wat de ondergeschikte besturen betreft, bevoegd voor de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten, met uitzondering van de erkenning van de erediensten en de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten.[2] Aangezien het Vlaamse Gewest niet voor alle aspecten bevoegd is, blijft samenspraak en afstemming met het federaal niveau noodzakelijk.

De federale bevoegdheden omvatten:

- De erkenning van de erediensten. Op dit ogenblik zijn er zes erediensten erkend door de federale overheid: de rooms-katholieke[3], de protestants-evangelische[4], de Israëlitische[5], de anglicaanse[6], de islamitische[7] en de orthodoxe[8].
- De bevoegdheid van de federale overheid inzake de wedden en de pensioenen van de bedienaars van de erediensten omvat zowel de vaststelling en de betaling van de wedden en de pensioenen als de definiëring van de titularissen van dit recht.

Behoudens de voormelde federale aangelegenheden, zijn de gewesten bevoegd voor al wat de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten betreft, dat wil zeggen het beheer van de goederen en inkomsten van deze erediensten. Deze bevoegdheid omvat zowel de organisatie, de werking, het toezicht als de financiering van de besturen belast met het beheer van de goederen en de inkomsten van de eredienst. Hieruit vloeit voort dat de gewesten ook bevoegd zijn om de lokale geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten te erkennen, met inbegrip van de eventuele stappen die daaraan voorafgaan.[9]

De erkenning van een lokale geloofsgemeenschap brengt de oprichting van een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid met zich mee, bestuur van de eredienst genaamd. De besturen van de eredienst zijn belast met de zorg voor de

[2] Artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 6°, BWHI; zie ook artikel 181, §1 van de Grondwet.
[3] Wet van 18 germinal jaar X (8 april 1802).
[4] Idem.
[5] Decreet van 17 maart 1808.
[6] Wet van 4 maart 1870.
[7] Wet van 19 juli 1974.
[8] Wet van 17 april 1985.
[9] GwH 19 december 2019, nr. 203/2019; Adv. 36.134/4 van de Afdeling wetgeving van de Raad van State, Parl.St. Vl.Parl. 2003-04, nr. 2100/1.

materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken en staan in voor het onderhoud en de bewaring van de voor de eredienst bestemde gebouwen, en voor het beheer van de goederen en de financiële middelen die bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst[10].

Vanaf de erkenning heeft de financierende overheid[11] volgende verplichtingen t.a.v. het bestuur van de eredienst:

- instaan voor het tekort van de werking van het bestuur van de eredienst;
- onder bepaalde voorwaarden bijdragen in de investering in de gebouwen van de eredienst;
- ter beschikking stellen van een woning van de bedienaar van de eredienst of een woonstvergoeding toekennen;
- onder bepaalde voorwaarden een ruimte ter beschikking stellen waar gelovigen ontvangen kunnen worden, waar het bestuursorgaan kan vergaderen en waar het archief van het bestuur kan bewaard worden (of een secretariaatsvergoeding toekennen).

Momenteel[12] zijn er in het Vlaamse gewest 1697 besturen van de eredienst. Onderstaande tabel toont het aantal besturen van de eredienst aan per provincie en per eredienst:

Eredienst	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
anglicaans	1	-	1	2	3	7
islamitisch	6	12	5	2	2	27
Israëlitisch	3	-	1	-	2	6
orthodox	3	5	2	1	5	16
protestants	14	5	10	6	12	47
RK-kathedraal	2	1	1	-	1	5
rooms-katholiek	304	304	364	272	345	1589
Totaal	333	327	384	283	370	1697

3. Beleidsmatige context

Met het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten (hierna: eredienstendecreet), voorzag het Vlaams Parlement in nieuwe regelgeving betreffende de organisatie en werking van de besturen van de erkende erediensten na de overdracht van bevoegdheden in 2001 ten gevolge van de vijfde staatshervorming. De Vlaamse Regering erkent de lokale geloofsgemeenschappen van de door de federale overheid erkende erediensten, en kan in bepaalde gevallen de erkenning opheffen. De criteria en de procedure die daarbij gelden zijn opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de

[10] Art. 4, 81, 117, 153, 189 en 232 van het eredienstendecreet.
[11] T.a.v. katholieke, protestantse, anglicaanse en israëlitische besturen van de eredienst, is het gemeentebestuur de financierende overheid. De provincie is de financierende overheid t.a.v. de islamitische en orthodoxe besturen van de eredienst, alsook tegenover de kathedrale kerkfabrieken.
[12] Laatste update 8 februari 2021.

plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten (hierna: erkenningsbesluit). De regels betreffende het financieel beheer en de financiële rapportering van de besturen van de eredienst werden vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten.

Na 15 jaar is er nood aan een actualisatie van het erkennings-, toezichts- en sanctiekader voor lokale geloofsgemeenschappen. Bovendien bleek de noodzakelijke informatie om erkennings- en sanctiedossiers te kunnen beoordelen soms onvoldoende beschikbaar te zijn. Het gaat daarbij om informatie met betrekking tot de bestuurlijke gegevens van de lokale geloofsgemeenschappen, maar ook om informatie i.v.m. veiligheids- of samenlevingsaspecten.

Bijgevolg werd in de vorige regeerperiode in opdracht van de Vlaamse Regering door de KU Leuven een studie verricht naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale geloofsgemeenschappen in het Vlaamse Gewest én naar de handhaving van deze criteria en van het respecteren van andere administratieve verplichtingen door de lokale geloofsgemeenschappen (hierna: studie Torfs[13]). Aan de representatieve organen van de erkende erediensten werd tijdens de vorige regeerperiode meegedeeld dat aanvragen tot erkenning on hold worden gezet in afwachting van de aanbevelingen van de studie Torfs. Deze studie werd in december 2018 opgeleverd en maakte het voorwerp uit van een gedachtewisseling in het Vlaams Parlement.[14]

Uit de studie Torfs is gebleken dat het regelgevend kader en de criteria voor de lokale geloofsgemeenschappen verfijnd moeten worden om tot een beter resultaat te komen. In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 worden de bestaande regels binnen de Vlaamse bevoegdheden maximaal aangepast in lijn met de aanbevelingen van de studie Torfs.

Het Vlaams regeerakkoord 2019-2024, de beleidsnota binnenlands bestuur en stedenbeleid 2019-2024, de conceptnota bis betreffende het regelgevend erkenningskader voor lokale geloofsgemeenschappen, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 29 mei 2020 (VR 2020 2905 MED.0170/1BIS) en de conceptnota ter betreffende de oprichting van de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 08 mei 2020 (VR 2020 0805 MED.0150/1), bepalen de krachtlijnen van het vernieuwd decretaal erkennings-, toezichts- en sanctiekader voor lokale geloofsgemeenschappen.

---

[13] R. TORFS, G. DU PLESSIS, R. VAN DEN DRIESSCHE, M. DE BAETS, Onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaams Gewest én naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, Leuven, Bijzondere Faculteit Kerkelijk Recht – KU Leuven, 2018, http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1483945

[14] Verslag van de gedachtewisseling namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid uitgebracht door Yasmine Kherbache en Nadia Sminate over het onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaamse Gewest en naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, *Vl. Parl.* 2018-2019, nr. 1990/1.

De invoering van een gedifferentieerd en getrapt kader aan sanctioneringsmogelijkheden, een wachtperiode, een gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering, bevoegdheden voor de bevoegde instantie (Vlaamse Informatie- en screeningsdienst) en nieuwe verplichtingen voor de reeds erkende geloofsgemeenschappen vereisen een decretale verankering.

B. Inhoud

Het voorliggend voorontwerp van decreet regelt volgende aspecten en volgt volgende structuur:

- Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen
- Hoofdstuk 2. Erkenningsprocedure
- Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst
- Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie
- Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst
- Hoofdstuk 6. Wijziging van erkenningen en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen
- Hoofdstuk 7. Verwerking persoonsgegevens
- Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004
- Hoofdstuk 9. Slotbepalingen

Het eredienstendecreet wordt in het licht van het voorliggend voorontwerp van decreet aangepast waar nodig, waarbij de verplichtingen opgenomen in het eredienstendecreet van toepassing blijven. De niet-naleving van deze verplichtingen zal aanleiding kunnen geven tot de opstart van de sanctioneringsprocedure opgenomen in het voorliggend voorontwerp van decreet. De correlatie met het eredienstendecreet wordt mede bewaakt door het streven naar een éénduidig begrippenkader.

1. Erkenningscriteria

De studie Torfs heeft voorstellen geformuleerd betreffende de erkenningscriteria om het bestaand regelgevend kader voor lokale geloofsgemeenschappen te verbeteren. De huidige erkenningscriteria worden als volgt verfijnd en verduidelijkt waar nodig:

Huidige erkenningscriteria	**Nieuwe erkenningscriteria**
Volledigheid van het aanvraagdossier	De Vlaamse Regering beoordeelt de erkenningsaanvraag op het einde van de wachtperiode.
Financiële leefbaarheid op basis van het onderzoek van het financieel plan	- Financiële leefbaarheid en verplichte transparantie (o.a. invoering van een giftenregister en transparantie over de aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen en de jaarrekeningen van deze verbonden structuren);

	- Gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap; - Verbod op financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging; - Verbod op rechtstreekse of onrechtstreekse bezoldiging door een buitenlandse overheid van bedienaars van de eredienst, hun vervangers of andere personen. - Het aanvraagdossier bevat een schriftelijke verklaring op eer waarbij de aangeduide verantwoordelijken, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zich ertoe verbinden om deze verplichtingen na te leven.
Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich verbindt tot een correcte toepassing van de wetgeving inzake het gebruik van de talen in bestuurszaken.	Het aanvraagdossier bevat een schriftelijke verklaring op eer waarbij de aangeduide verantwoordelijken, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zich ertoe verbinden de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven.
Maatschappelijke relevantie wordt minimaal aangetoond aan de hand van: - een benaderende opgave van het aantal gelovigen binnen de gebiedsomschrijving; - de wijze waarop de lokale geloofsgemeenschap zich inschakelt in de lokale gemeenschap van de gemeente waartoe zij behoort, met inbegrip van: – de wijze waarop zij in haar werking en haar contacten met gelovigen en derden, uitgezonderd de door de liturgie voorgeschreven bepalingen, de Nederlandse taal gebruikt;	Maatschappelijke relevantie wordt aangetoond aan de hand van: - minimum 200 leden binnen de gebiedsomschrijving; - de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken; - het onderhoud en de bewaring van het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst; - duurzame contacten onderhouden met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn ;

– de organisatie van haar contacten met de bestuurlijke overheid van de gemeente of de gemeenten van haar gebiedsomschrijving.	- respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn.
Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe verbindt dat haar huidige en toekomstige geestelijke bedienaars voldoen aan de inburgeringsplicht die desgevallend op hen van toepassing is ingevolge het decreet van 28 februari 2003 betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid.	De bedienaars van de eredienst en hun vervangers voldoen indien van toepassing aan de inburgeringsplicht vastgelegd in het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.
Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe verbindt om individuen die handelen of oproepen om te handelen in strijd met de Grondwet en het EVRM, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap. Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe verbindt om, behoudens incidentele overmacht: - in geen geval, op welkdanige wijze dan ook, haar medewerking te verlenen aan activiteiten, als zij in strijd zijn met de Grondwet en het EVRM; - individuen of verenigingen te weren uit gebruikte lokalen en plaatsen die de besturen van de eredienst gebruiken, wanneer die personen oproepen of handelen in strijd met de Grondwet en het EVRM.	De aangeduide verantwoordelijken, de bedienaars van de eredienst en de vervangers verbinden zich ertoe dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het EVRM en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken en leeft behoudens incidentele overmacht, de volgende verplichtingen na: - de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan; - de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap; - de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door de geloofsgemeenschap gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan,

	te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen; - de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving; - Het aanvraagdossier bevat een schriftelijke verklaring op eer waarbij de aangeduide verantwoordelijken, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zich ertoe verbinden om deze verplichtingen na te leven.

Daarnaast worden nog een aantal nieuwe criteria toegevoegd zodat de Vlaamse Regering over alle relevante informatie omtrent bestuurlijke, veiligheids- en samenlevingsaspecten beschikt om een gemotiveerde beslissing met kennis van zaken te kunnen nemen:

- Het bestaan van een juridische structuur die aan het aangevraagd openbaar statuut aangepast is en verplichte transparantie hierover;
- Transparantie over alle aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren en in het bijzonder de onderlinge financiële stromen tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren;
- Bedienaars van de eredienst en hun vervangers moeten steeds zijn goedgekeurd door het representatief orgaan, ongeacht hun statuut of ze aangesteld zijn door de federale overheid, ter beschikking zijn gesteld, contractueel of als vrijwilliger zijn aangesteld. Deze goedkeuring moet door het representatief orgaan schriftelijk bevestigd worden aan de Vlaamse Regering;
- Het beschikken over een gebouw dat bestemd is voor de uitoefening van de eredienst en dat voldoet aan de geldende veiligheidsnormen blijkens een attest van de brandweer. De toekomstige openbare instelling moet houder zijn van zakelijke rechten op het gebouw of gebouwen gebruikt als plaats van de eredienst, of bij gebreke daarvan, wanneer het gebouw of de gebouwen gebruikt als plaats van de eredienst niet aan een overheid toebehoren, een afschrift van de met de eigenaar gesloten overeenkomst betreffende het gebruik van het gebouw of de gebouwen als plaats van eredienst, kunnen voorleggen;
- Het voldoen aan administratieve verplichtingen tijdens de wachtperiode;
- De lokale geloofsgemeenschap heeft de wachtperiode van vier jaar met gunstig gevolg doorlopen.

2. Wachtperiode

De invoering van de wachtperiode heeft tot doel de erkenningsaanvragen grondig te screenen en te toetsen op de erkenningsverplichtingen, alsook een constructieve relatie op te bouwen met de betreffende lokale geloofsgemeenschap. De

wachtperiode zorgt er ook voor dat alle betrokken actoren bij de erkenningsprocedure een gefundeerd advies kunnen geven. Op deze wijze kan er ook vertrouwen worden opgebouwd tussen de lokale geloofsgemeenschap en de lokale overheid, waarvan de Vlaamse Regering de essentiële rol in deze materie ten volle wil erkennen.

De erkenningsaanvraag van een lokale geloofsgemeenschap wordt, conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008, bij het bevoegd representatief orgaan ingediend, die het vervolgens bezorgt aan de Vlaamse Regering. Het representatief orgaan, meldt de indiening van de erkenningsaanvraag van de lokale geloofsgemeenschap binnen 8 dagen schriftelijk aan de Vlaamse Regering. De wachtperiode zal starten vanaf het moment dat het representatief orgaan de bij haar ingediende erkenningsaanvraag van een lokale geloofsgemeenschap, heeft bezorgd aan de Vlaamse Regering.

Tijdens deze wachtperiode zal de lokale geloofsgemeenschap aan een aantal administratieve verplichtingen moeten voldoen, waaronder financiële rapportering en opstellen en bijhouden van een giftenregister. De lokale geloofsgemeenschap dient tijdens de proefperiode te handelen alsof zij als het ware erkend is[15]. Zo is de lokale geloofsgemeenschap reeds beter op de hoogte van welke verplichtingen na de erkenning op haar zullen rusten en hoe zij deze kan vervullen. De beoordeling of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningsverplichtingen zal gebeuren tijdens de wachtperiode van vier jaar. Minstens na twee jaar en op het einde van de wachtperiode zullen de bij de erkenningsprocedure betrokken actoren om advies gevraagd worden over de erkenningsaanvraag.

3. Betrokken actoren

De lokale en provinciale besturen, alsook de representatieve organen worden sterk betrokken bij zowel de erkenningsprocedure als het blijvend toezicht op de besturen van de eredienst. De doelstelling is om een decretaal kader te creëren waarbij voor alle betrokken actoren duidelijk wordt bepaald wat van hen verwacht wordt, alsook voor een betere informatiedoorstroming tussen de verschillende betrokken actoren. De lokale besturen staan het dichtst bij hun lokale geloofsgemeenschappen en zijn dus ook het best geplaatst om met hen in dialoog te gaan.

In navolging van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 voorziet de conceptnota ter betreffende de oprichting van de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschap, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 08 mei 2020 (VR 2020 0805 MED.0150/1), in de oprichting van een Vlaamse instantie, m.n. de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst (hiervoor en hierna vermeld als "bevoegde instantie") die nieuwe lokale geloofsgemeenschappen zowel voor als na de erkenning, en de reeds erkende besturen van de eredienst, moet kunnen screenen op de wijze waarop ze de vernieuwde erkenningsverplichtingen en de verplichtingen in het eredienstendecreet blijvend naleven.

[15] Studie Torfs, p.15

4. Controle door de bevoegde instantie

Besturen van de eredienst en de lokale geloofsgemeenschappen tijdens hun wachtperiode moeten blijvend voldoen aan de verplichtingen opgenomen in dit decreet en in het eredienstendecreet. Een permanente en adequate controle op het blijvend voldoen aan deze verplichtingen is noodzakelijk. Om te kunnen controleren of een bestuur van de eredienst of een lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode blijft voldoen aan haar verplichtingen, zal de bevoegde instantie over verschillende bevoegdheden kunnen beschikken.

Voor het bepalen van de bevoegdheden van de bevoegde instantie werd inspiratie geput uit bestaande Vlaamse regelgeving die betrekking heeft op toezichthouders.[16] De oprichting van besturen van de eredienst en het toezicht erop vereisen een sui-generis aanpak. Het betreft het permanent controleren van de verplichtingen die van toepassing zijn op de besturen van de eredienst en de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode. De Vlaamse overheid, alsook het bredere publiek, moeten erop kunnen vertrouwen dat deze (toekomstige) lokale publiekrechtelijke instellingen op een professionele en behoorlijke manier hun decretale opdrachten vervullen. Deze door de overheid gefinancierde publiekrechtelijke instelling, moet steeds verantwoording kunnen afleggen t.a.v. de Vlaamse Regering die, in geval van vastgestelde tekortkomingen, deze instelling kan sanctioneren.

Daarnaast vallen de besturen van de eredienst onder het administratief toezicht. Zowel het algemeen administratief toezicht dat de toezichthoudende overheid de mogelijkheid geeft om beslissingen van eredienstbesturen te schorsen of te vernietigen als het goedkeuringstoezicht in het kader van financieel beheer, bepaald in het eredienstendecreet, blijven van toepassing. Bij het bepalen van de bevoegdheden van de bevoegde instantie wordt er ook rekening gehouden met het administratief toezicht zodat de verschillende vormen van controle elkaar kunnen versterken.

Hierbij moet er ook steeds rekening gehouden worden met het recht op vrijheid van de eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan en de organisatorische autonomie van godsdienstige geloofsgemeenschappen, gewaarborgd in de Grondwet[17] en de internationale mensenrechtenverdragen.[18] De strikte scheiding tussen kerk en staat moet ten volle gerespecteerd worden: de erkende lokale geloofsgemeenschappen van de door de federale overheid erkende erediensten moeten hun religie in alle vrijheid kunnen beleven. Er wordt een kader van bevoegdheden uitgewerkt die noodzakelijk is om de besturen van de erediensten en de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschappen permanent en adequaat te kunnen controleren, zonder dat deze bevoegdheden verder gaan dan

[16] O.a. het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur (artikel 223), het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (artikelen 16.3.10, 16.3.12, 16.3.13, 16.3.14, 16.3.19, 16.3.20, 16.3.21, 16.3.22, 16.3.26bis en 16.3.27); het kaderdecreet van 22 maart 2019 betreffende de bestuurlijke handhaving (artikelen 10, 12, 13, 14, 16, 17, 19 en 22); Decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid (artikel 15, §3 en §4); Decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid (artikelen 46,47,48, 51 en 52);

[17] Art. 19 en 21 Grondwet

[18] Bijvoorbeeld: Art. 9 Europees Verdrag over de rechten van de mens; Art. 18 Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten; cf. GwH nr. 203/2019 van 19 december 2019, B.33.3.

noodzakelijk vereist is voor het toezicht op de naleving van de verplichtingen opgelegd aan de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode en na de erkenning.

De personeelsleden van de bevoegde instantie beschikken over volgende bevoegdheden:

- Het recht om ruimtes te betreden (art. 21);
- Het recht tot opname van de identiteit van personen (art. 22);
- Het recht om inlichtingen te vorderen bij betrokkenen (art. 23);
- Het recht om de voorlegging, inzage, kopieën of de tijdelijke bewaarneming te vorderen van informatie, documenten en infodragers (art. 24);
- Het recht om verplichte medewerking te eisen (art. 25);
- Het recht op het doen van vaststellingen met audiovisuele middelen binnen het wettelijk kader (art. 26);
- Het recht om de bijstand van de politie te vorderen (art. 27, eerste lid);
- Het recht om zich te laten bijstaan door deskundigen en andere personen (art. 27, tweede lid);
- Het recht om raadgevingen te geven om tekortkomingen aan de verplichtingen te voorkomen (art. 28, §2, eerste lid);
- Het recht om waarschuwingen te geven in geval van een vastgestelde tekortkoming, zodat het bestuur van de eredienst deze kan wegwerken (art. 28, §2, tweede lid);
- Het opstellen van verslagen van vaststelling met een bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel (artikel 28, §1).

Deze bevoegdheden moeten de bevoegde instantie voldoende daadkracht geven om zelf noodzakelijke inlichtingen te kunnen verzamelen over de besturen van de eredienst en de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode.

5. Sanctionering van besturen van de eredienst

In de huidige regelgeving bestaat er maar één mogelijkheid om een bestuur van de eredienst te sanctioneren als het niet meer voldoet aan de erkenningscriteria of aan bepaalde administratieve verplichtingen, namelijk de opheffing van de erkenning. Deze sanctie kan vanuit het oogpunt van noodzakelijkheid en proportionaliteit enkel opgelegd worden bij ernstige tekortkomingen en leent zich moeilijker voor de handhaving van lichte tekortkomingen. Er is dan ook nood aan een getrapt en gedifferentieerd sanctieregeling die proportioneel is met betrekking tot de omvang en aard van de vastgestelde tekortkomingen.

6. Samenvallende verkiezingen

In de huidige regelgeving vallen de gedeeltelijke verkiezingen van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst niet samen doordat verschillende lokale geloofsgemeenschappen erkend zijn na de inwerkingtreding van het eredienstendecreet en een driejarige cyclus volgen vanaf de datum van erkenning. Gelet op de verschillende data, is het moeilijk voor de toezichthoudende overheid om hier toezicht op te houden. Een goed overzicht van de bestuursleden van de besturen van de eredienst is van uitermate belang om de toepasselijke verplichtingen te handhaven. Om dit zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, zullen alle besturen van de eredienst gedeeltelijke verkiezingen organiseren volgens dezelfde driejarige cyclus, ongeacht de datum van erkenning.

7. Bestaande besturen van de eredienst

De doelstelling van dit voorontwerp van decreet is om voor alle besturen van de eredienst een gelijke regeling in te voeren, ongeacht de datum van erkenning en ongeacht de eredienst. Hoofdstuk 3 bepaalt uitdrukkelijk dat de erkenningsverplichtingen moeten nageleefd worden door zowel de bestaande als toekomstige besturen van de eredienst. De reeds bestaande besturen van de eredienst krijgen vanaf de inwerkingtreding van het decreet één jaar de tijd om zich te conformeren aan de nieuwe verplichtingen (artikel 67). Dit betekent dat na één jaar de Vlaamse Regering de naleving van deze verplichtingen kan controleren en de besturen van de eredienst kan sanctioneren in geval van niet-naleving. Sommige verplichtingen zoals de naleving van geldende regelgeving zijn onmiddellijk van toepassing vanaf de inwerkingtreding van het decreet. Aan het verbod op de rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldiging door een buitenlandse overheid van de bedienaars van de eredienst, hun vervangers of andere personen moet geconformeerd worden uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van het decreet. De besturen van de eredienst krijgen meer bepaald twee jaar de tijd om zelf te voorzien in de bezoldiging van hun bedienaars, de vervangers of andere personen hetzij via eigen middelen hetzij via de federale overheid. Eveneens wordt voorzien in een uitzondering voor besturen van de eredienst om te voldoen aan de verplichting van 200 leden indien ze (via het representatief orgaan) binnen één jaar na de inwerkingtreding van dit decreet een procedure tot samenvoeging hebben gestart.

8. Lopende aanvragen tot erkenning

Alle aanvraagdossiers zullen beoordeeld worden op basis van de erkenningsverplichtingen in dit decreet. De aanvraagdossiers ingediend voor 1 juli 2019 krijgen één jaar om zich te conformeren aan de nieuwe erkenningsverplichtingen. Conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 wordt een erkenningsaanvraag ingediend door een lokale geloofsgemeenschap bij het bevoegd representatief orgaan die het vervolgens bezorgt aan de Vlaamse Regering. Het representatief orgaan zal binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van het decreet een geactualiseerd aanvraagdossier aan de Vlaamse Regering moeten bezorgen.

9. Wijzigingen van de erkenningen

De procedures omtrent wijzigingen van gebiedsomschrijvingen en samenvoegingen worden verduidelijkt. Daarnaast wordt er ook een specifieke procedure ingevoerd omtrent de naamswijziging van de besturen van de eredienst.

C. Advies Raad van State

Aan te vullen na 2de principiële goedkeuring voorontwerp door Vlaamse Regering.

D. Advies Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (hierna: VTC) heeft op 15 december 2020 advies uitgebracht bij dit voorontwerp van decreet (VTC nr. 2020/54). Dit advies gaf aanleiding tot tekstaanpassingen.

De VTC is van oordeel dat het voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd:

- de correcte rechtvaardigingsgrond per verwerking van persoonsgegevens aanduiden;
- alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen;
- de specifieke doeleinden van de verschillende verwerkingen afbakenen;
- ondersteuning regelen van de besturen van de erediensten op vlak van informatieveiligheid en conformiteit met de Algemene Verordening Gegevensbescherming;
- het respecteren van de decretale en wettelijke verplichtingen inzake de mededeling van persoonsgegevens;
- nagaan of er een gegevensbeschermingseffectbeoordeling nodig is;
- verduidelijken of er een registratie is van de leden van de geloofsgemeenschap en zo, ja, die regelen;
- verduidelijken hoe het voldoen aan de inburgeringsplicht wordt aangetoond;
- de bewaartermijn voor de registratie van giften bepalen.

In navolging van het advies van de VTC werd in de betreffende artikelen die de verwerking van persoonsgegevens opleggen de categorieën van de persoonsgegevens verduidelijkt, waar dit nog niet voldoende duidelijk was. Daarnaast werd er een nieuw hoofdstuk 7 (artikel 48) ingevoegd dat de decretale basis bevat voor alle verwerkingen van persoonsgegevens conform dit decreet. Deze bepaling bevat alle essentiële elementen, de correcte rechtvaardigingsgrond en de afbakening van de specifieke rechtsgrond van de verwerkingen. Wat betreft de bewaartermijn van de persoonsgegevens wordt in het decreet verduidelijkt dat de overheidsinstanties (de Vlaamse Regering, de Vlaamse administratie, de provincies, de gemeenten en de besturen van de erediensten) conform artikel III. 87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 ertoe gehouden zijn om voor alle informatie die ze in het kader van hun taken ontvangen of creëren een selectieregel, waaronder een bewaartermijn, op te maken en die conform artikel III.88 ter goedkeuring voor te leggen aan de bevoegde selectiecommissie. Aangezien het representatief orgaan en de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap geen overheidsinstanties zijn in de zin van het Bestuursdecreet, bepaalt artikel 48 van dit decreet de bewaartermijn voor de persoonsgegevens voor deze instanties.

In de toelichting bij artikel 7, 5° wordt verduidelijkt dat er geen benaderende opgave of registratie van de leden van de geloofsgemeenschap wordt gevraagd.

Om na te gaan of de bedienaars van de eredienst en hun vervangers voldoen aan de inburgeringsplicht (artikel 7, 9°) kan de bevoegde instantie de nodige informatie opvragen bij het Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering. De verwerking van de persoonsgegevens gebeurt conform artikel 48.

E. Advies Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog

Het voorontwerp van decreet werd geagendeerd op de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (hierna: VILD) op 11 december 2020. Op 8

januari 2021 hebben de leden van de VILD een schriftelijk advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet. Concreet werd er een gezamenlijk schriftelijk advies bezorgd van de rooms-katholieke, protestants-evangelische, Israëlitische, anglicaanse, islamitische en orthodoxe eredienst, samen met twee bijlagen (hierna: het gezamenlijk advies) en een apart advies namens de Unie Vrijzinnige Verenigingen. De adviezen van de leden van de VILD gaven aanleiding tot enkele tekstaanpassingen. Hieronder worden de krachtlijnen van de adviezen besproken.

- **De erkenningscriteria en de verplichtingen verbonden aan de erkenningscriteria (art. 7 en 17):**

- **Artikel 7, 2° en art. 17. 1°:** Zowel in het gezamenlijk advies als in het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen wordt de vraag gesteld of de controle op de "rechtstreeks en onrechtstreeks verbonden juridische structuren" wel tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest behoort. Daarnaast zijn de leden van de VILD van oordeel dat een te ruime invulling hiervan de praktische haalbaarheid van deze bepaling in het gedrang brengt.

  Conform artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 6°, BWHI zijn de gewesten bevoegd voor al wat de temporaliën van de erkende erediensten betreft, d.w.z. voor het beheer van de goederen en de inkomsten van die erediensten. Deze bevoegdheid omvat zowel de organisatie, de werking, het toezicht als de financiering van de besturen belast met het beheer van de goederen en de inkomsten van de eredienst. Op grond van hun bevoegdheid kunnen de gewesten, met het oog op het goed beheer van de temporaliën, voorwaarden opleggen waaraan de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de eredienst moeten voldoen. Uit deze bevoegdheid volgt ook de bevoegdheid om de lokale geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten te erkennen. De bevoegdheid van de gewesten beoogt alle aspecten van die erkenning, met inbegrip van de eventuele stappen die daaraan voorafgaan.[19]

  Het is vanuit deze bevoegdheden dat de gewesten de erkenningscriteria bepalen waaraan lokale geloofsgemeenschappen moeten voldoen om erkend te kunnen worden. Transparantie, waaronder financiële transparantie, vormt één van de basisprincipes van dit voorontwerp van decreet. Daarom wordt er een nieuw criterium ingevoegd: transparantie omtrent de verbonden juridische structuren (zie ook Studie Torfs p. 91-95). Noch de Vlaamse Regering, noch de financierende overheden kunnen toezicht uitoefenen op de verbonden juridische structuren, maar de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode, alsook het bestuur van de eredienst na de erkenning, moeten transparant zijn over de verbonden juridische structuren in het kader van de vereiste financiële transparantie. Ter verduidelijking wordt in de memorie van toelichting, zonder limitatief te zijn, een opsomming gegeven van indicaties die kunnen wijzen op een verbonden juridisch structuur.

  De concrete invulling van dit criterium wordt aangepast in het kader van administratieve vereenvoudiging. Tijdens de wachtperiode moet de lokale geloofsgemeenschap actief de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten

[19] Grondwettelijk Hof nr. 203/2019 van 19 december 2019.

en de jaarrekening van de verbonden juridische structuren bezorgen aan de in het decreet voorgeschreven instanties. De erkende lokale geloofsgemeenschap (het bestuur van de eredienst) dient eveneens de naam, het adres en de rechtsvorm van de verbonden juridische structuren te bezorgen aan de in het decreet vermelde instanties. De ondubbelzinnige formulering van het erkenningscriterium omtrent transparantie vormt de rechtsgrond om dit criterium effectief te controleren. Bovendien beschikt ook de Informatie- en screeningsdienst over de vereiste controlebevoegdheden om alle nodige stukken op te vragen bij het bestuur van de eredienst, inclusief de jaarrekeningen van de verbonden juridische structuren.

- **Art. 7, 4° en 18, §1:** Zowel het gezamenlijk advies als het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stellen dat de huidige formulering van artikel 7, 4° iedere vorm van buitenlandse financiering zou verbieden en dus een absoluut verbod zou inhouden. De VILD beveelt aan dat voor de handhaving van dit verbod een bindend (negatief) advies van de federale minister van justitie, de staatsveiligheid en/of OCAD dient ingewonnen te worden.

  De toelichting bij artikel 18,§1, waarnaar ook verwezen wordt bij artikel 7, 4°, stelt echter nochtans zeer duidelijk dat er geen absoluut verbod maar een gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering wordt ingevoerd. Bij de handhaving van deze verbodsbepaling kan, afhankelijk van het concrete geval en indien nodig, de Informatie- en screeningsdienst vanuit zijn decretale bevoegdheden steeds een advies bij de minister van Justitie inwinnen. Voor de legistieke duidelijkheid wordt artikel 7, 4°, aangepast in de zin van artikel 18, §1.

- **Art. 7, 5°, a) en art. 17, 3°, a):** Het gezamenlijk advies heeft begrip voor het erkenningscriterium van minimum 200 leden voor erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschappen, maar stelt zich wel de vraag wat met kleine bestaande parochies moet gebeuren. Het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stelt daarentegen dat het beginsel van gelijke behandeling de toepassing van dit criterium op de bestaande lokale geloofsgemeenschappen verantwoordt en zelfs vereist.

  Dit criterium biedt de Vlaamse Regering een redelijke en objectieve maatstaf aan om te bepalen hoe groot een lokale geloofsgemeenschap moet zijn om in aanmerking te komen voor een erkenning en tevens om erkend te kunnen blijven. De doelstelling van dit decreet is om voor alle besturen van de eredienst een gelijke regeling in te voeren, ongeacht de datum van erkenning en ongeacht de eredienst. De reeds erkende lokale geloofsgemeenschappen, krijgen conform artikel 67 één jaar na de inwerkingtreding van dit decreet de tijd om zich te conformeren aan deze nieuwe verplichting.

  Een uitzondering hierop wordt ingevoerd in het geval het representatief orgaan tijdens deze periode van één jaar een procedure tot samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen is gestart. In dit geval moet aan deze verplichting voldaan zijn op het moment van de bevestiging vermeld in artikel 38, §2, tweede lid, 9°. De reden voor deze uitzondering vloeit voort uit het gegeven dat erkende lokale geloofsgemeenschappen die over een onvoldoende ledenaantal beschikken de kans krijgen om samen te voegen

tot een erkende lokale geloofsgemeenschap die wel over het vereiste minimumaantal van 200 leden beschikt.

Opnieuw wordt herhaald dat de burgerlijke overheden hier slechts een marginale toetsing op kunnen uitoefenen. Op verzoek van de Vlaamse Regering kan het representatief orgaan steeds nagaan of een lokale geloofsgemeenschap wel effectief voldoet aan het voormelde minimum aantal leden.

- **Art. 7, 5°, d) en e) en art. 17, 3°, d) en e):** Het gezamenlijk advies van de VILD stelt dat de criteria "duurzame contacten met de lokale gemeenschap" en "principe van goed nabuurschap" vaag zijn en een inmenging in de godsdienstvrijheid kunnen betekenen. De invulling dient verduidelijkt te worden.

  Het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stelt dat het principe van goed nabuurschap een algemeen geldend principe is dat van toepassing is op alle personen. Het zijn open begrippen die ruimte geven voor een feitenbeoordeling rekening houdend met de lokale context. De begrippen worden verduidelijkt in de memorie, zonder limitatief te zijn.

- **Art. 7, 6° en art. 17, 4°:** Volgens het gezamenlijk advies introduceren deze bepalingen het primaat van het civiele recht boven elke religieuze overweging wat kennelijk in strijd is met de godsdienstvrijheid. Het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stelt daarentegen dat deze bepaling noodzakelijk is voor de bescherming van gelovigen en niet-gelovigen in een seculiere democratische rechtsstaat. Dit criterium is volgens de Unie Vrijzinnige Verenigingen niet problematisch.

  De verplichtingen omtrent de naleving van het EVRM en de Grondwet worden in dit decreet gepreciseerd zodat deze verenigbaar zijn met de grondrechten van de betrokkenen, meer bepaald de vrijheid van meningsuiting en de godsdienstvrijheid. In tegenstelling tot het huidige criterium "oproepen of handelen in strijd met de Grondwet en het EVRM", bevat dit voorontwerp van decreet een concrete en beperkte lijst van handelingen die verboden zijn, meer bepaald "het aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan". Bovendien verduidelijkt het voorontwerp van decreet dat het om een inspanningsverbintenis gaat waarbij de lokale geloofsgemeenschap moet aantonen dat ze alle nodige inspanningen heeft gedaan om deze verplichtingen na te leven.

- **Art. 7, 7° en art. 17, 5°:** Het gezamenlijk advies van de VILD wijst op het feit dat kerken vaak eigendom zijn van gemeenten. Bijgevolg is het aanbevolen om te verduidelijken dat eigendom door een publieke rechtspersoon volstaat.

  De betreffende bepalingen worden in die zin aangepast.

- **Art. 7, 8° en art. 17, 7°:** Het gezamenlijk advies is van oordeel dat het criterium "goedkeuring van de bedienaar door het representatief orgaan"

onvoldoende rekening houdt met de specificiteit van de diverse erediensten. Het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stelt daarentegen dat het begrip "goedkeuring" voldoende ruimte geeft aan het representatief orgaan om hier hun eigen invulling aan te geven en op deze manier de specificiteit van de diverse erediensten wordt gerespecteerd.

De Vlaamse Regering benadrukt dat de term "goedkeuring" bewust is gekozen om het representatief orgaan voldoende ruimte te geven om hieraan een eigen invulling te geven rekening houdend met de eigen specificiteit van de eredienst. Er wordt geen aanstelling of benoeming gevraagd, enkel de bevestiging door het representatief orgaan dat ze ermee instemt dat de bedienaar van de eredienst is tewerkgesteld in de lokale geloofsgemeenschap. Dit werd ook zo verduidelijkt in de toelichting.

Dit criterium werd sterk aanbevolen door de studie Torfs (p.33) zodat de Vlaamse Regering er zeker van zou zijn dat de bedienaars van de eredienst actief in de door haar erkende lokale geloofsgemeenschappen door het representatief orgaan gekend en goedgekeurd zijn. Op die manier worden de erkende representatieve organen geresponsabiliseerd om de nodige kwaliteitscontrole uit te oefenen op de eredienstbedienaars die actief zijn in de erkende geloofsgemeenschappen, aldus de studie Torfs.

- **Art. 7, 10° en art. 17, 9°:** Beide adviezen wijzen erop dat het verbod op inmenging van een buitenlandse overheid bij de aanstelling van bedienaars een probleem vormt voor zowel de katholieke, anglicaanse en orthodoxe bisschoppen, die aangesteld worden door respectievelijk de Paus (staatshoofd van Vaticaanstad: de Heilige Stoel), de Britse Queen (staatshoofd van Groot-Brittannië) en de synode van orthodoxe aartsbisschoppen in Constantinopel (Istanboel) die elk op hun beurt de bedienaars van de eredienst aanstellen in hun lokale geloofsgemeenschappen.

  De Vlaamse Regering verduidelijkt dat het niet de bedoeling is om iedere aanstelling van een bedienaar van de eredienst door een buitenlandse overheid te verbieden, maar wel de bezoldiging van een bedienaar van de eredienst door een buitenlandse overheid. Zowel het decreet als de memorie van toelichting worden in die zin aangepast.

- **De wachtperiode:**

- **Art. 10:** Het gezamenlijk advies van de VILD kan zich niet vinden in het gegeven dat er tijdens de wachtperiode een structuur wordt opgelegd, zonder enige tegenprestatie van de overheid en waarbij er onvoldoende rekening wordt gehouden met het onderscheid tussen de lokale geloofsgemeenschap (gemeenschapsleven) en de opdracht van een bestuur van de eredienst (de materiële voorwaarden van de eredienst en het beheer van het patrimonium van het bestuur).

  Om de lokale geloofsgemeenschap voor te bereiden op de oprichting van een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid en een welomschreven

decretale opdracht[20], moet de lokale geloofsgemeenschap aan een aantal administratieve verplichtingen voldoen. Via de wachtperiode is de lokale geloofsgemeenschap reeds beter op de hoogte van welke verplichtingen na de erkenning op haar zullen rusten en enigszins voorbereid hoe zij deze kan vervullen.

- **Art. 10-13:** Beide adviezen stellen een aantal vragen omtrent de samenstelling van het driemanschap (de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd worden als voorzitter, secretaris en penningmeester). Een efficiëntere oplossing kan bestaan in de oprichting, naar analogie met de huidige wetgeving, van een, niet door de overheid gefinancierd, bestuur van de eredienst voor de periode van de wachtperiode.

  Om de administratieve lasten voor de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode te beperken is er bewust gekozen om geen voltallig bestuursorgaan te laten samenstellen. Er wordt tijdens de wachtperiode wel een voorlopig bestuursorgaan van de erkenning aanvragende geloofsgemeenschap opgericht bestaande uit een voorzitter, secretaris en penningmeester.

- **Art. 15:** Het gezamenlijk advies stelt dat er geen garantie is op een eindbeslissing tot erkenning.

  Aangezien de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap verregaande financiële gevolgen heeft voor de financierende overheden, is er steeds een beslissing van de Vlaamse Regering vereist. De Vlaamse Regering erkent wel het belang van rechtszekerheid om stappen te kunnen ondernemen tegen een stilzittend bestuur. Daarom verduidelijkt de memorie van toelichting de stappen die ondernomen kunnen worden indien er geen beslissing wordt genomen binnen de voorgeschreven beslissingstermijn.

- **Het giftenregister:**

- **Art. 11, §2 en art. 18, §2:** Het gezamenlijk advies stelt dat de bepaling dat dit register vertrouwelijk is, geen afbreuk doet aan het grondrecht op openbaarheid van bestuur, zodat de vertrouwelijkheid allicht een lege doos wordt.

  De bepaling die bepaalt dat het giftenregister vertrouwelijk wordt behandeld, wordt geschrapt. Art. II.34 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 voorziet in een uitzondering op de openbaarheid omwille van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Het Bestuursdecreet van 7 december 2018 voorziet in voldoende waarborgen om de persoonsgegevens van de schenkers te beschermen. De verplichting om het giftenregister bij de jaarrekening te voegen wordt geschrapt omwille van privacy redenen. Conform het advies van de VTC wordt er in het decreet bepaald aan welke instanties de persoonsgegevens mogen worden verstrekt.

[20] Art. 4, 81, 117, 153, 189 en 232 van het eredienstendecreet.

- **De samenvoegingen:**

- **Art. 37:** Het gezamenlijk advies wijst erop dat de toepassing van de procedure van lopende zaken op de kerkfabriek die behouden blijft tot problemen voor lopende dossiers kan leiden.

  De procedure van lopende zaken is in overeenstemming met de procedure voor de samenvoeging van gemeenten (cf. art. 349 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur).

- **Art. 42-45:** Het gezamenlijk advies vraagt om te kiezen voor een meer vaststaande datum van inwerkingtreding van het besluit tot samenvoeging (betekening aan betrokkene of datum van ondertekening het besluit) in plaats van de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad.

  De Vlaamse Regering verduidelijkt dat er bewust voor gekozen is om alle gevolgen van een samenvoeging t.a.v. alle betrokkenen in werking te laten treden op hetzelfde moment. Aangezien een samenvoeging ook gevolgen kan hebben t.a.v. derden, waaraan het besluit niet ter kennis wordt gegeven, is het besluit betreffende de samenvoeging verbindend vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad (art. 84, Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

- **Algemeen:**

- **Lineaire toepassing op alle erediensten.** Het gezamenlijk advies stelt dat het decreet op een lineaire wijze op alle erediensten wordt toegepast zonder onderscheid, terwijl het erediensten decreet op bepaalde punten een onderscheid maakt tussen de verschillende erediensten. Volgens het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen is een gelijke behandeling van iedere eredienst een positieve zaak.

  De Vlaamse Regering benadrukt de doelstelling van dit decreet om, gelet op het gelijkheidsbeginsel, voor alle besturen van de eredienst een gelijke regeling in te voeren, ongeacht de datum van erkenning en ongeacht de eredienst.

- **Administratieve vereenvoudiging.** Beide adviezen vragen om de administratieve lasten te verminderen en te beperken tot het noodzakelijke.

  De Vlaamse Regering begrijpt de vraag om de administratieve lasten t.a.v. de lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de erediensten te verminderen omdat die veelal uit vrijwilligers bestaan. Maar de Vlaamse Regering stelt wel dat de bevoegde overheden steeds over de essentiële informatie moeten kunnen beschikken. Concreet wordt het decreet in het licht van een administratieve vereenvoudiging als volgt aangepast:
  - Alle gevraagde schriftelijke verklaringen op eer worden gebundeld in één verklaring op eer omtrent de naleving van de erkenningscriteria. Deze verklaring op eer wordt toegevoegd bij het aanvraagdossier;
  - De verplichting voor de besturen van de eredienst om de jaarrekeningen van de verbonden juridische structuren te bezorgen wordt geschrapt (art.

18) aangezien de Informatie- en screeningsdienst in een concreet geval deze informatie kan opvragen. Er dient opgemerkt te worden dat de Rooms-katholieke eredienstbesturen (n= 1589) die 94% van alle erkende lokale geloofsgemeenschappen uitmaken individueel minstens verbonden zijn met 4 verenigingen (parochiale werking, caritatieve en humanitaire werking, werking religieuze activiteiten en een werking voor allerhande bewegingen zoals jongeren, volwassenen). Dit zou dan op neerkomen dat voor de Rooms-katholieke eredienst jaarlijks ministens 6.300 jaarrekeningen van verbonden juridische structuren moeten bezorgd worden aan de Vlaamse overheid;

- De inventaris omtrent de gebouwen van de eredienst en de andere infrastructuur moet worden opgesteld en ter beschikking gesteld aan de betrokken actoren indien nodig. De verplichting om dit jaarlijks actief te bezorgen wordt om dezelfde reden als voor de jaarrekeningen geschrapt (art. 12 en 17, 5°);
- Er wordt verduidelijkt dat het attest van de brandweer niet om de 12 maanden moet worden vernieuwd. Er moet enkel een attest kunnen worden voorgelegd dat voldoet aan geldende regelgeving, zonder dat het decreet de datering bepaalt (art. 7, 7°, art. 12, art. 17, 5° en art. 68, §2, 5°).

- **Informatie- en screeningsdienst op lokale geloofsgemeenschappen.** Volgens het gezamenlijk advies zijn zowel de activiteiten van deze dienst als de omvang ervan disproportioneel. Volgens de Unie Vrijzinnige Verenigingen blijkt uit artikel 19 dat de dienst een beperkte opdracht heeft. Daarnaast wordt de uitoefening van hun bevoegdheden beperkt tot wat redelijkerwijs nodig is en dus een voldoende proportionaliteitstoets inhoudt.

  De Vlaamse Regering benadrukt dat de Informatie- en screeningsdienst als overheidsinstantie ook gebonden is aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en zijn bevoegdheden op proportionele wijze zal aanwenden in het kader van zijn toezichtsopdracht.

- **Vervanger van de bedienaar van de eredienst:** Het begrip "vervanger van de bedienaar van de eredienst" behoeft nadere toelichting volgens de VILD.

  De begrippen bedienaar van de eredienst en zijn vervanger zijn een religieuze aangelegenheid waarvan de invulling uitsluitend toebehoort aan de erediensten zelf.

F. Advies Vereniging Vlaamse Provincies

De Vereniging van Vlaamse Provincies (hierna: VVP) heeft advies gegeven op 8 december 2020 en aanvullend advies gegeven op 21 januari 2021. Deze adviezen gaven aanleiding tot enkele tekstaanpassingen. Hieronder worden de krachtlijnen van de adviezen besproken.

- **De erkenningscriteria:**

- **Art. 7, 1°:** Voor de VPP is het niet duidelijk op welk moment een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut aanwezig

moet zijn en of er rechtspersoonlijkheid vereist is.

Zoals de VVP aangeeft in het advies, blijkt uit artikel 8, tweede lid, 2° dat enkel in het voorkomend geval de juridische structuur moet worden meegedeeld in het aanvraagdossier. Hieruit volgt dat op het moment van de aanvraag de lokale geloofsgemeenschap nog niet moet beschikken over dergelijke juridische structuur. Op het einde van de wachtperiode moet de lokale geloofsgemeenschap wel over een juridische structuur beschikken die aan het aangevraagde statuut (concreet een publieke rechtspersoon met rechtspersoonlijkheid) aangepast is. Dit betekent dat de lokale geloofsgemeenschap over een juridische structuur, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, beschikt die over de vereiste administratieve en financiële capaciteit beschikt.

- **Art. 7, 3° en art. 17, 2°:** De VVP is van oordeel dat de provincie een grotere rol en een grotere discretionaire vrijheid dient toebedeeld te krijgen om de financiële leefbaarheid van een geloofsgemeenschap te kunnen beoordelen. Hierbij kan worden gedacht aan een beslissingsbevoegdheid met de Vlaamse overheid als beroepsorgaan.

  De financierende overheden hebben een belangrijke advies- en signaalbevoegdheid bij de beoordeling van het criterium van de financiële leefbaarheid door de Vlaamse Regering. Maar de effectieve beoordeling of aan dit criterium voldaan is, komt enkel toe aan de Vlaamse Regering als enige instantie bevoegd voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen.

- **Art. 7, 4° en art. 18, §1:** De VPP vindt dat de provincie de bevoegdheid dient te krijgen om het gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering (mee) te beoordelen. Daarnaast vreest de VVP dat een inperking van buitenlandse financiering de toelage vanuit de provincie zal verhogen. De impact hiervan dient duidelijk op voorhand door de Vlaamse overheid berekend én gecompenseerd te worden.

  Opnieuw hebben de financierende overheden een belangrijke advies- en signaalbevoegdheid bij de beoordeling van dit criterium, maar de effectieve beoordeling of aan dit criterium voldaan is, komt toe aan de Vlaamse Regering. Het is wel aan de financierende overheid om de naleving van dit criterium mee te bewaken en eventuele indicaties van moeilijkheden op dit punt te signaleren aan de Vlaamse Regering. Buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap is niet verzoenbaar met het Vlaamse stelsel van erkende erediensten en overheidsfinanciering, ongeacht de financiële impact op bijdragen aan de financiering door de financierende overheden. De provincies zijn decretaal verplicht om na de erkenning bij te dragen aan de financiering van het bestuur van de eredienst conform het eredienstendecreet (art. 52/1, juncto art. 229 en 272 eredienstendecreet).

- **Art. 7, 5°, d) en art. 17, 3°, d):** Het is voor de VVP niet duidelijk of de lokale geloofsgemeenschap enkel duurzame contacten moet onderhouden met de gemeenten of ook met de provincies.

In het voorontwerp van decreet wordt verduidelijkt dat enkel duurzame contacten moeten worden onderhouden met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn.

- **Art. 7, 7°, art. 12, eerste lid, 4° en 17, 5°:** De VPP vraagt om te verduidelijken of het attest van de brandweer al dan niet om de 12 maanden moet worden hernieuwd.

  Dit werd verduidelijkt in het decreet en de memorie van toelichting. Zie de repliek op de opmerking van de VILD, voor wat betreft administratieve vereenvoudiging.

- **Art. 7, 12°:** Volgens de VVP is niet duidelijk wat er bedoeld wordt met de wachtperiode *"met gunstig gevolg doorlopen"*. Een specifiek tijdskader waarbinnen al dan niet stapsgewijs aan de erkenningscriteria moet worden voldaan, ontbreekt.

  In de memorie wordt verduidelijkt dat de lokale geloofsgemeenschap tijdens deze vierjarige wachtperiode zal moeten aantonen dat ze aan de erkenningscriteria voldoet of toch minstens voldoende inspanningen doet om aan alle erkenningscriteria te voldoen. Een lokale geloofsgemeenschap doorloopt met gunstig gevolg de wachtperiode als ze dus op het einde van de wachtperiode aantoont dat ze aan alle erkenningscriteria voldoet om erkend te kunnen worden.

  - **Algemeen:**

- **Bepaling van de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.** Volgens de VVP is het onaanvaardbaar dat in artikel 8, tweede lid, 4°, artikel 32, §2, tweede lid, 4° en artikel 38, §2, tweede lid 4° aan het representatief orgaan de bevoegdheid wordt gegeven om de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden te bepalen. Dit is de bevoegdheid van de financierende overheid volgens de VVP.

  De verdeelsleutel wordt echter niet bepaald door het representatief orgaan, noch door de financierende overheid, maar uitsluitend door de Vlaamse Regering in het besluit (art. 15, §2, art. 34, tweede lid en art. 41, tweede lid). In artikel 8, tweede lid, 4°; artikel 32, §2, tweede lid, 4° en artikel 38, §2, tweede lid 4° wordt verduidelijkt dat het aanvraagdossier enkel een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden bevat. Daarnaast wordt in de memorie verduidelijkt dat financierende overheden de Vlaamse Regering kunnen adviseren omtrent het voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

- **Advisering gemeenten.** Volgens de VPP is een advies van alle gemeenten van de gebiedsomschrijving overbodig als de provincie de financierende overheid wordt. In dit geval is een advies gemeente(n) waar het hoofdgebouw of bijgebouwen zijn gevestigd, voldoende.

  Het decreet wordt in die zin aangepast.

- **Rol van de provincie.** De VPP stelt zich vragen omtrent de draagwijdte van de adviserende rol van de provincie en de taken van de financierende provincie tijdens de wachtperiode. Daarnaast wordt de vraag gesteld of de provincie ook in kennis wordt gesteld van het volledige aanvraagdossier.

  Vooreerst stelt artikel 9 dat de Vlaamse Regering de instanties, opgesomd in datzelfde artikel, op de hoogte brengt van de aanvraag tot erkenning. Hieruit volgt dat het volledige aanvraagdossier ook aan de betrokken instanties wordt bezorgd. De betrokken instanties zullen deze informatie ook meenemen in hun advies. Daarnaast verduidelijkt de toelichting bij artikel 11 dat de financiële documenten worden bezorgd aan de financierende overheden, zodat zij met voldoende kennis van zaken advies kunnen uitbrengen omtrent de financiële leefbaarheid van de lokale geloofsgemeenschap en de redelijkheid en haalbaarheid van de toekomstige financiële bijdrage kunnen beoordelen.

- **Gegevens van eredienstbedienaars, hun vervangers en bestuursleden.** Volgens de VPP moeten ook de financierende overheden steeds over deze gegevens kunnen beschikken.

  Het voorontwerp van decreet wordt in die zin aangepast.

- **Sanctionering.** De VPP is van oordeel dat de provincie als financierende overheid de bevoegdheid moet worden toegekend om financiële sancties op te leggen indien het bestuur van de eredienst in gebreke blijft om financiële stukken, notulen,... tijdig over te maken. Ook hier kan dan de Vlaamse overheid als beroepsinstantie optreden volgens de VVP.

  Het komt enkel aan de Vlaamse Regering toe om als erkennende instantie sancties, waaronder financiële sancties, op te leggen aan besturen van de erediensten. Het spreekt voor zich dat de Vlaamse Regering desgevallend het advies van de financierende overheid kan inwinnen, die immers het best geplaatst zal zijn om de proportionaliteit en de effectiviteit van de mogelijke sanctie in de concrete situatie te beoordelen. Ook zal de Vlaamse Regering expliciet aangeven wat hiervan de gevolgen zijn voor de financiële verplichtingen van de financierende overheid. Dit werd ook zo verduidelijkt in de memorie.

- **Gevolgen van een opheffing van de erkenning.** De financiële gevolgen van een opheffing zijn vaag en moeten verder worden verduidelijkt, volgens de VVP.

  Met uitzondering van artikel 31 dat bepaalt dat uitbetaalde toelagen voor toekomstige uitgaven worden teruggevorderd, worden de gevolgen van een opheffing van erkenning niet decretaal vastgelegd. De gevolgen van de opheffing zijn afhankelijk per concreet geval.

- **Verkorte erkenningsprocedure.** Dit is zowel beleidsmatig, administratief als financieel niet wenselijk noch haalbaar volgens de VVP. Conform de studie Torfs (punt 1.4, p. 16) moeten alle nog niet erkende lokale geloofsgemeenschappen dezelfde procedure doorlopen, dus ook deze die voor 1 juli 2019 een aanvraag hebben ingediend. Enkel dan kan een gefundeerd advies verstrekt worden. Er is geen enkele juridische reden waarom de lokale geloofsgemeenschappen die

reeds een aanvraag hebben ingediend een verkorte erkenningsprocedure mogen doorlopen bij wijze van overgangsmaatregel. Dit schendt volgens de VVP het gelijkheidsbeginsel en kan aanleiding geven tot klachten bij het Grondwettelijk Hof.

Het gelijkheidsbeginsel houdt echter in dat er een verschil gemaakt mag worden tussen bepaalde categorieën voor zover dat verschil gebaseerd is op een objectief criterium en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van dergelijke verantwoording wordt beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betrokken maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen. In artikel 68 wordt er een verschil in behandeling ingevoerd tussen twee categorieën van erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschappen afhankelijk van de datum dat de aanvraag tot erkenning werd ingediend bij het representatief orgaan.

Het doel van dit onderscheid is om de erkenningsaanvragen die lokale geloofsgemeenschappen voor 1 juli 2019 hebben ingediend en al jaren wachtende zijn via een verkorte erkenningsprocedure te behandelen, zonder dat zij nog een wachtperiode van vier jaar moeten doorlopen. De VPP stelt dat door de aanvraag tot erkenning geen rechten werden gecreëerd t.a.v. deze erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschappen, maar er kan niet worden miskend dat een aanvraag tot erkenning rechtmatige verwachtingen doet ontstaan. Daarom voert de Vlaamse Regering voor deze erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschappen een verkorte erkenningsprocedure in.

Om dit onderscheid te objectiveren en om duidelijkheid te scheppen over welke erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschappen in aanmerking komen voor deze verkorte erkenningsprocedure, werd gekozen voor een vaststaande datum, nl. 1 juli 2019. Op deze manier wordt ook vermeden dat lokale geloofsgemeenschappen een aanvraag tot erkenning zouden indienen om enkel de wachtperiode te omzeilen.

- Tot slot wijst de VVP op een aantal punten over de financiering van besturen van de erediensten die niet aan bod komen in het voorliggende voorontwerp van decreet. Deze elementen vallen buiten de scope van dit decreet.

G. Advies Vlaamse Vereniging van Steden en gemeenten

Op 24 februari 2021 heeft de raad van bestuur van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) een advies uitgebracht over dit voorontwerp van decreet. Het advies gaf geen aanleiding tot tekstaanpassingen.

- **De wachtperiode.** De VVSG stelt voor om de wachtperiode van vier jaar alleen toe te passen voor nieuw opgerichte lokale geloofsgemeenschappen. Voor geloofsgemeenschappen die in hun aanvraag kunnen aantonen dat ze al ten minste twee jaar actief zijn in de gemeente stelt de VVSG een verkorte wachtperiode van twee jaar voor die ingaat vanaf de aanvraag.

  De Vlaamse Regering verduidelijkt dat de wachtperiode van vier jaar van toepassing is op alle erkenning aanvragende lokale

geloofsgemeenschappen. Enkel voor de lopende aanvraagdossiers van voor 1 juli 2019 wordt een verkorte erkenningsprocedure ingevoerd (zie de repliek op de opmerking van de VVP, voor wat betreft verkorte erkenningsprocedure).

- **Gevolgen van de sancties.** De VVSG stelt zich vragen bij gevolgen van de sanctie voor de financiële verplichtingen van de financierende overheden.

  Zie de repliek op de opmerking van de VVP, voor wat betreft sanctionering.

- **Rechtsonzekerheid bij gebrek aan een tijdige beslissing.** De VVSG dringt er ook op aan dat, in het belang van de rechtszekerheid voor zowel de lokale geloofsgemeenschappen als voor de lokale besturen, de Vlaamse Regering in alle gevallen een tijdige en gemotiveerde beslissing over de erkenningsaanvraag zou nemen.

- **Bestaande besturen van de eredienst.** De VVSG merkt op dat de verplichting van een bestuur van de eredienst om financieel leefbaar te zijn (art. 17, 2°) niet is opgenomen in de lijst van nieuwe verplichtingen waaraan de bestaande besturen van de erediensten zich moeten conformeren na één jaar. De VVSG stelt zich evenwel de vraag of het niet goed zou zijn om de financiële leefbaarheid toch opnieuw te bekijken, zeker aangezien het nieuwe verbod op buitenlandse financiering de bestaande financiële leefbaarheid in bepaalde eredienstbesturen misschien zwaar onder druk kan zetten, met alle gevolgen van dien voor de 'redelijkheid en haalbaarheid' van de financiële bijdrage.

  De VSSG merkt ook op dat artikel 67 tot doel heeft om de reeds erkende eredienstbesturen te laten conformeren aan de nieuwe verplichtingen, en dat die vereiste van financiële leefbaarheid al bestond onder de huidige erkenningsregels, en eigenlijk de facto blijkt uit budgetten en meerjarenplannen die jaarlijks goedgekeurd worden door het lokaal bestuur. Het criterium financiële leefbaarheid en transparantie daarover is onmiddellijk van toepassing.

H. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 3
Dit artikel bepaalt het territoriaal toepassingsgebied van het decreet. Het decreet zal van toepassing zijn op de lokale geloofsgemeenschappen die erkend willen worden waarvan de gebiedsomschrijving het Vlaamse Gewest niet overschrijdt en de besturen van de eredienst waarvan de gebiedsomschrijving het Vlaamse Gewest niet overschrijdt.

Conform artikel 92bis, §2, h), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, werd het samenwerkingsakkoord van 17 juli 2017 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten waarvan het grondgebied meer dan één deelstaat bestrijkt, afgesloten.

Dit samenwerkingsakkoord, bekrachtigd door het Vlaams Parlement[21], bepaalt dat na de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord geen nieuwe interfederale eredienstgemeenschappen meer erkend kunnen worden. Wat betreft de interfederale eredienstgemeenschappen die reeds bestaan, regelt het samenwerkingsakkoord de toepasselijke regels.

Artikel 4
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 5
Dit artikel bepaalt dat de wijze van communicatie bepaald zal worden in een besluit van de Vlaamse Regering. Het betreft hier alle communicatie in het kader van de erkenningsprocedure, de verplichtingen opgenomen in hoofdstuk 3, de opdrachten en bevoegdheden van de bevoegde instantie, de sanctionering van besturen van eredienst, de procedures van wijzigingen van de besturen van de eredienst en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen, alsook de communicatie opgelegd door het eredienstendecreet. Onder het begrip "communicatie" moet o.m. begrepen worden alle aanvragen, kennisgevingen, bevestigingen, bezorgingen en verzendingen.

De delegatie aan de Vlaamse Regering creëert de mogelijkheid om in te spelen op de nieuwe evoluties op het vlak van digitalisering. Voor alle andere communicatie die niet wordt opgelegd door dit decreet of het eredienstendecreet, staat het de betrokken actoren vrij om zelf de wijze van communicatie te regelen.

Artikel 6
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

[21] Decreet van 1 december 2017 houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord van 17 juli 2017 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, waarvan het grondgebied meer dan één deelstaat bestrijkt.

Hoofdstuk 2. Erkenningsprocedure

Afdeling 1. Erkenningscriteria

Artikel 7
Dit artikel somt de erkenningscriteria op. Een lokale geloofsgemeenschap moet cumulatief voldoen aan deze erkenningscriteria alvorens erkend te kunnen worden.

1° Door het hebben van een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut toont de lokale geloofsgemeenschap aan te beschikken over de noodzakelijke vereiste administratieve en financiële capaciteit. De lokale geloofsgemeenschap is transparant over deze juridische structuur.

2° Naast transparantie over de lokale geloofsgemeenschap zelf, is de lokale geloofsgemeenschap ook transparant over de juridische structuren waarmee ze is verbonden. Welke juridische structuren verbonden zijn aan de lokale geloofsgemeenschap, is een feitenkwestie. Bij deze beoordeling kan rekening gehouden worden met o.a. volgende indicatoren: de samenstelling van de bestuursorganen (een overlap van bestuursleden), de invloed die de juridische structuur heeft op de oriëntatie van het beleid van de lokale geloofsgemeenschap, de zakelijke rechten die de verbonden juridische structuur bezit op het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst of vermogenstransacties op structurele basis tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren.

3° Het erkenningscriterium financiële leefbaarheid blijft behouden. Door het invoeren van een wachtperiode zal dit criterium ook effectiever beoordeeld kunnen worden. De lokale geloofsgemeenschap moet transparant zijn over de financiële toestand en zal ook aan een aantal boekhoudkundige verplichtingen moeten voldoen. In geval van een manifest gebrek aan eigen middelen kan een erkenning geweigerd worden. De redelijkheid en haalbaarheid van de financiële bijdrage van de financierende overheid worden in rekening gebracht bij deze beoordeling.

4° Bij de beoordeling van de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap wordt ook rekening gehouden met het gekwalificeerd verbod op rechtstreekse of onrechtstreekse buitenlandse financiering of ondersteuning dat geldt voor het bestuur van de eredienst dat wordt opgericht bij een erkenning (zie toelichting bij artikel 18, §1). De lokale geloofsgemeenschap zal meer bepaald tijdens de wachtperiode moeten aantonen dat ze noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning ontvangt als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid. De lokale geloofsgemeenschap ontvangt evenmin tijdens de wachtperiode financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.

5° Het criterium "inschakeling en betrokkenheid bij het geheel van de lokale gemeenschap van de gemeente(n) waartoe zij behoort" wordt niet meer exclusief toegespitst op de socio-culturele activiteiten van de lokale geloofsgemeenschappen.

Vooreerst is het aantal leden van de lokale geloofsgemeenschap een waardevolle maatstaf bij het peilen naar de maatschappelijke relevantie van een lokale geloofsgemeenschap en biedt het de overheid een objectieve houvast om geen al te kleine lokale geloofsgemeenschap te moeten erkennen. Dit vormt een goede graadmeter om in te schatten of een lokale geloofsgemeenschap een voldoende aantal leden telt om maatschappelijk relevant te zijn. Krachtens het huidige erkenningsbesluit bevat de aanvraag tot erkenning enkel een toelichtende nota met een benaderende opgave van de leden binnen de gebiedsomschrijving van de lokale geloofsgemeenschap. Dit voorontwerp van decreet bevat een duidelijk minimumaantal: tweehonderd leden.

De invulling van het begrip "lid van de lokale geloofsgemeenschap" behoort tot de grondwettelijk verankerde godsdienstvrijheid. De representatieve organen beslissen wie beschouwd wordt als lid van een lokale geloofsgemeenschap. De vaststelling en controle op het aantal leden van een lokale geloofsgemeenschap komt exclusief toe aan het representatief orgaan. Het representatief orgaan adviseert de Vlaamse Regering hierover. Er wordt geen toelichtende nota met een benaderende opgave van de leden binnen de gebiedsomschrijving gevraagd of een registratie van de leden, enkel de bevestiging door het representatief orgaan dat de lokale geloofsgemeenschap 200 leden telt. Op verzoek van de Vlaamse Regering kan het representatief orgaan steeds nagaan of een lokale geloofsgemeenschap wel effectief voldoet aan het voormelde minimumaantal leden. Op deze manier vervult de overheid, vanuit het oogpunt van het beginsel van de scheiding tussen kerk en staat, slechts een marginale toetsing hierop.

Daarnaast zal de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode al moeten aantonen dat ze eens erkend, aan de decretale opdrachten van de publieke instelling (het bestuur van de eredienst) kan voldoen.

Ten slotte moet een lokale geloofsgemeenschap duurzame contacten onderhouden met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn (concreet: het gemeentebestuur, de burgermeester, de gemeentelijke administratie). Ook moet de lokale geloofsgemeenschap goed nabuurschap aantonen en duurzame contacten onderhouden met de lokale gemeenschap waar de gebouwen van de eredienst gelegen zijn (bv. geen onnodige overlast veroorzaken, vermijden van burenhinder, goede afspraken maken met de buren bij grote religieuze plechtigheden of activiteiten, etc.).

6° De verbintenissen omtrent de naleving van de Grondwet en het EVRM, vermeld in het huidige erkenningsbesluit, zijn algemeen geformuleerd. Deze verbintenissen worden in dit decreet verder gepreciseerd en uitgebreid naar de naleving van de geldende wetgeving, zodat het voor alle betrokken partijen duidelijk is welke handelingen verboden zijn. Ten slotte worden deze verbintenissen ook opgenomen als decretale verplichtingen, zodat het eveneens duidelijk is dat het toekennen van een erkenning afhangt van het effectief nakomen van deze verplichtingen.

7° Eén van de decretale opdrachten van een bestuur van de eredienst is het onderhouden en bewaren van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst. Om deze opdracht te kunnen vervullen moet de toekomstige openbare instelling over een zakelijk recht beschikken (eigendomsrecht, erfpacht, opstal,…),

of bij gebreke daarvan, wanneer de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon, over een ander gebruiksrecht (huurrecht, kosteloos gebruik, terbeschikkingstelling,…) op de voormelde gebouwen beschikken. Het eredienstendecreet bepaalt wel dat de financierende overheid niet verplicht is om bij te dragen in de investeringen in de gebouwen van de erediensten die geen eigendom zijn van een (Belgische) publieke rechtspersoon (artikelen 52/1, §1, 78, 114, 150, 186, 229, 272 van het eredienstendecreet). Daarnaast moet er voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst een attest van de brandweer worden voorgelegd waaruit blijkt dat het gebouw overeenstemt met de geldende veiligheidsnormen.

8° & 9° De bedienaar van de eredienst is een sleutel- en gezagsfiguur binnen de lokale geloofsgemeenschap en van ambtswege lid van het bestuursorgaan[22] van het bestuur van de eredienst (uitgezonderd bij de rooms-katholieke eredienst waar de door het representatief orgaan aangestelde verantwoordelijke van ambtswege lid is van het bestuursorgaan[23]). De bedienaar van de eredienst is de religieuze autoriteit maar heeft ook een belangrijke maatschappelijke voorbeeld- en aanspreekfunctie. Dit voorontwerp van decreet benadrukt het belang van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers, die ook een belangrijke waarde hebben bij de inschakeling van de lokale geloofsgemeenschap in de lokale gemeenschap waartoe ze behoort.

De bedienaars van de eredienst en hun vervangers actief binnen een lokale geloofsgemeenschap (zowel tijdens als na de wachtperiode ingeval van een erkenning) moeten steeds worden goedgekeurd door het representatief orgaan, ongeacht hun statuut of ze aangesteld zijn door de federale overheid, ter beschikking zijn gesteld, contractueel of als vrijwilliger zijn aangesteld. Het representatief orgaan bezorgt schriftelijk een bevestiging van de goedkeuring van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers aan de Vlaamse Regering.

Het bewijs van die goedkeuring moet worden toegevoegd aan het erkenningsdossier, zodat de Vlaamse Regering er zeker van is dat het erkende representatieve orgaan goedkeurt wie in die lokale geloofsgemeenschap de eredienst zal leiden[24]. De term "goedkeuring" geeft het representatief orgaan voldoende ruimte, om rekening houdend met eigen specificiteit van de eredienst, een eigen invulling hieraan te geven. Er wordt geen aanstelling of benoeming gevraagd, enkel de bevestiging door het representatief orgaan dat ze ermee instemt dat de bedienaar van de eredienst is tewerkgesteld in de lokale geloofsgemeenschap.

In de huidige regeling kan een lokale geloofsgemeenschap een bedienaar van de eredienst die niet bezoldigd wordt door de federale overheid, tewerkstellen zonder enige goedkeuring door het representatief orgaan. De Vlaamse overheid moet de zekerheid hebben dat het representatief orgaan van een eredienst de verantwoordelijkheid draagt voor de goedkeuring van alle bedienaars van de eredienst en hun vervangers actief in een bestuur van de eredienst en een lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode. Op die manier worden de erkende representatieve organen geresponsabiliseerd om de nodige kwaliteitscontrole uit

[22] Art. 82, 118, 154, 190 en 233 eredienstendecreet.
[23] Art. 5 eredienstendecreet.
[24] Studie Torfs, p. 33.

te oefenen op de eredienstbedienaars die actief zijn in de erkende lokale geloofsgemeenschappen.[25]

Na de erkenning zal het bestuur van de eredienst conform artikel 17, 6° de gegevens van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers moeten meedelen aan de betrokken instanties. Tussentijdse wijzigingen worden onmiddellijk gemeld aan de betrokken instanties . Op die manier behoudt de overheid een duidelijk overzicht welke eredienstbedienaars in het bestuur van de eredienst actief zijn en of zij blijvend aan de opgelegde verplichtingen voldoen.

Het representatief orgaan zal de nodige kwaliteitscontrole uitoefenen en de nodige voorwaarden (zoals vormingen, deontologie, etc.) kunnen opleggen aan de door haar goedgekeurde bedienaars van de eredienst en hun vervangers.

Het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid voorziet in de inburgeringsverplichting voor de inburgeraars (nieuwkomers en/ of oudkomers) die een religieuze of levensbeschouwelijke functie (komen) uitoefenen, met name bedienaars van de zes erediensten die erkend zijn door de federale overheid. In de memorie van toelichting van dit decreet wordt eveneens het belang van de bedienaars en de inburgering van deze personen benadrukt:

"Deze specifieke categorieën van bedienaars van erediensten die een religieuze of levensbeschouwelijke functie (komen) uitoefenen, hebben een belangrijke maatschappelijke voorbeeld- en aanspreekfunctie. Zij hebben tevens een grote impact op het integratieproces. De taak van de bedienaar is immers veelal niet beperkt tot het leiding geven in strikt godsdienstige aangelegenheden en het behandelen van vragen waarvan de taak tot beantwoording rechtstreeks voortvloeit uit het geestelijke ambt. Zij worden ook met tal van maatschappelijke vragen geconfronteerd die verband houden met sociaal-economische en sociaal-culturele aspecten van het integratieproces. Zij worden ook veelal geacht steun te bieden bij het bepalen van de houding die de geloofsgemeenschap ten opzichte van de samenleving zal innemen. Zij hebben met andere woorden een bijzondere maatschappelijke positie en een bijzondere invloed op grote aantallen gelovigen en hun integratie in ons land, geen andere categorie van personen vervult dergelijke belangrijke functie. Voor hen geldt des te meer de noodzaak om voldoende inzicht te hebben in de Vlaamse samenleving waarin zij hun functie (komen) uitoefenen. Om die reden zal voor hen de verplichting in alle gevallen gelden, dus ook wanneer zij zich niet permanent komen vestigen."[26]

Dit kan in het kader van de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap enkel beklemtoond worden. Dit voorontwerp van decreet verduidelijkt dan ook dat de verbintenis over de inburgeringsplicht van inburgeringsplichtige bedienaars niet meer voldoende is, maar dat de inburgeringsplichtige bedienaars van de eredienst en hun vervangers tijdens de wachtperiode effectief aan de inburgeringsplicht moeten voldoen, ongeacht hun statuut of ze aangesteld zijn door de federale overheid, ter beschikking zijn gesteld, contractueel of als vrijwilliger zijn aangesteld. Dit doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de gemeenschappen.

[25] Studie Torfs, p.33.
[26] Ontwerp van decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid, *Parl.St.* Vl. Parl, 2012-13, 1867-1, p52.

Integendeel zelfs, dit criterium niet opnemen en bedienaars van de eredienst en hun vervangers toelaten in erkende lokale geloofsgemeenschappen die weigeren aan hun inburgeringsplicht te voldoen, zou afbreuk doen aan de doelstelling en de verplichtingen in het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid. Voornoemd decreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten bepalen aan welke voorwaarden de bedienaars van de eredienst en hun vervangers moeten voldoen en het zijn ook de bevoegde instanties binnen deze regelgeving die oordelen of de bedienaar van de eredienst aan zijn verplichtingen voldoet. Deze instanties zullen de Vlaamse Regering hierover informeren.

10° Om buitenlandse overheidsinmenging te allen tijde te weren in een (toekomstige) Vlaamse openbare instelling, wat een bestuur van de eredienst effectief is, wordt het verboden dat bedienaars van de eredienst, hun vervangers of andere personen rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd worden door een buitenlandse overheid. Dit kadert binnen het grondprincipe van de scheiding tussen kerk en staat dat uiteraard ook de scheiding tussen kerk en een buitenlandse staat inhoudt.

De financiering door een buitenlandse overheidsinstantie van personen actief binnen een lokale geloofsgemeenschap kan de integratie en inclusie van een geloofsgemeenschap binnen de Vlaamse samenleving belemmeren en zelfs een kanaal vormen waarlangs nationalistische, polariserende, segregerende of extremistische en fundamentalistische gedachtegoed (politiek en religieus) uit het buitenland op actieve wijze wordt opgedrongen en gepropageerd in Vlaamse lokale geloofsgemeenschappen. Ook kan op deze manier door buitenlandse overheidsinstanties (vaak zelfs rechtstreeks via hun ambassades of consulaten) een dermate invloed uitgeoefend worden dat de vrije ontwikkeling en godsdienstbeleving van een Vlaamse lokale geloofsgemeenschap wordt belemmerd of zelfs ideologisch/religieus geïnstrumentaliseerd.

Met dit verbod wordt een einde gemaakt aan de bestaande praktijk van door een buitenlandse overheid bezoldigde bedienaars van de eredienst werkzaam in (toekomstige) Vlaamse besturen van de eredienst, dewelke openbare instellingen zijn. Deze praktijk houdt de facto een rechtstreekse buitenlandse overheidsinmenging in en is niet meer wenselijk noch aanvaardbaar.

Bovendien hebben deze door een buitenlandse overheid bezoldigde personen weinig kennis van en affiniteit met de Vlaamse samenleving. Met dit verbod wordt het niet onmogelijk gemaakt voor een (toekomstig) bestuur van de eredienst om een bedienaar van de eredienst aan te stellen. Een erkende lokale geloofsgemeenschap heeft sowieso het recht om een of meerdere bedienaars van de eredienst te laten bezoldigen door de federale overheid[27] of via eigen middelen waardoor er geen noodzaak kan zijn voor een bezoldiging of terbeschikkingstelling (op welke wijze ook) door een buitenlandse overheid. De besturen van de eredienst krijgen een redelijke termijn van twee jaar na inwerkingtreding van het decreet om zich aan deze verbodsbepaling te conformeren (artikel 67).

[27] Wet van 2 augustus 1974 betreffende de wedden van de titularissen van sommige openbare ambten, van de bedienaars van de erkende erediensten en van de afgevaardigden van de Centrale vrijzinnige Raad

11° Momenteel is het niet nakomen van bepaalde administratieve verplichtingen een grond tot opheffing van de erkenning, maar geen formeel erkenningscriterium. Om de lokale geloofsgemeenschap voldoende voor te bereiden op het statuut van een publiekrechtelijke instelling, moet zij aan een aantal verplichtingen voldoen.

12° De invoering van deze wachtperiode heeft tot doel dat de Vlaamse Regering, ten gronde zal kunnen beoordelen of een lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningsverplichtingen. Tijdens deze vierjarige wachtperiode zal de lokale geloofsgemeenschap moeten aantonen dat ze aan de erkenningscriteria voldoet of toch minstens voldoende inspanningen verricht om aan alle erkenningscriteria te voldoen. Op het einde van de wachtperiode moet de lokale geloofsgemeenschap aantonen dat ze aan alle erkenningscriteria voldoet om erkend te kunnen worden. De wachtperiode zorgt er ook voor dat alle bij de erkenningsprocedure betrokken actoren een gefundeerd advies kunnen geven. Op deze wijze kan er vertrouwen worden opgebouwd tussen de lokale geloofsgemeenschap en de lokale overheid, waarvan de essentiële rol in deze materie ten volle wordt erkend. Bovendien kan op deze manier beoordeeld worden of de lokale geloofsgemeenschap een stabiele bestaansduur heeft.

Afdeling 2. Aanvraag tot erkenning

Artikel 8

Lokale geloofsgemeenschappen moeten, conform het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008, een erkenningsaanvraag bij hun representatief orgaan indienen die vervolgens de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering bezorgt. Enkel het representatief orgaan kan oordelen of de lokale geloofsgemeenschap al dan niet tot de erkende eredienst behoort. Bovendien wordt het representatief orgaan, als betrokken actor, om advies gevraagd zowel tijdens als na de erkenningsprocedure. Opdat de Vlaamse Regering tijdig op de hoogte is van mogelijke erkenningsaanvragen, dient het representatief orgaan als ze een aanvraag tot erkenning ontvangt van een lokale geloofsgemeenschap, dit binnen acht dagen schriftelijk te melden aan de Vlaamse Regering.

Daarnaast geeft deze bepaling een opsomming van de stukken die het aanvraagdossier moet bevatten. Het aanvraagdossier bevat o.a. de persoonsgegevens van de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd zullen worden als voorzitter, secretaris, penningsmeester[28], alsook de bedienaars en hun vervangers. Deze personen vormen tijdens de wachtperiode het voorlopig bestuursorgaan en moeten aan een aantal verplichtingen voldoen (administratieve verplichtingen, maar ook aantonen dat de lokale geloofsgemeenschap aan de erkenningsverplichtingen voldoet). Deze personen zijn de aanspreekpunten voor de burgerlijke overheden in het kader van de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. De persoonsgegevens zijn beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om te kunnen identificeren wie deze personen zijn en een vlotte communicatie met deze personen te bewerkstellen. Voor elk van deze voorlopige bestuursleden wordt ook een uittreksel uit het strafregister gevraagd dat niet ouder is dan negentig dagen. Aangezien in de lokale geloofsgemeenschap ook activiteiten worden georganiseerd waar minderjarigen aanwezig zijn wordt een uittreksel uit

[28] In de voorliggende memorie van toelichting wordt onder de term " voorlopig bestuursorgaan" de voorzitter, secretaris en penningsmeester van de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode begrepen.

het strafregister gevraagd conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering.

In het aanvraagdossier zal ook transparantie verschaft moeten worden over de aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren. Concreet moeten de naam, adres en de rechtsvorm en de statuten van alle aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren aangegeven worden in het aanvraagdossier. Eveneens moet in het aanvraagdossier een overzicht meegedeeld worden van de onderlinge financiële stromen van de twee voorgaande jaren tussen de lokale geloofsgemeenschap en de aan haar verbonden juridische structuren.

Het aanvraagdossier bevat ook een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden waarover de financierende overheden hun advies kunnen uitbrengen.

Het aanvraagdossier bevat eveneens een schriftelijke verklaring op eer ondertekend door de leden van het voorlopig bestuursorgaan, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria vermeld in artikel 7 en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven.

Artikel 9
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Afdeling 3. Wachtperiode

Artikel 10
De bezorging van de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering door het representatief orgaan is het startpunt van de wachtperiode.

Artikel 11
De lokale geloofsgemeenschap dient tijdens de proefperiode te handelen alsof zij als het ware erkend is[29]. Dat wil zeggen dat zij o.a. een budget, een giftenregister, begroting en een jaarrekening moet opmaken. Aangezien de lokale geloofsgemeenschap hoofdzakelijk uit vrijwilligers bestaat zal ze bij het nakomen van haar financiële verplichtingen ondersteund moeten worden door haar representatief orgaan en kan ze eveneens een beroep doen op de bevoegde instantie en het Agentschap Binnenlands Bestuur voor raadgevingen.

Afhankelijk van haar juridische structuur zal de lokale geloofsgemeenschap haar jaarlijkse financiële rapportering volgens bepaalde modellen moeten verrichten. Zo moet een vereniging zonder winstoogmerk een begroting en een jaarrekening opmaken, die, afhankelijk van haar grootte, een andere vorm kan aannemen. Artikel 7, 2° en 3° en artikel 11 leggen de lokale geloofsgemeenschap de verplichting op transparant te zijn over die financiële rapportering. Dit betekent dat de lokale geloofsgemeenschap de financiële rapportering actief bezorgt aan de burgerlijke overheden en het representatief orgaan die betrokken zijn bij het erkenningsproces. Als de lokale geloofsgemeenschap een juridische structuur heeft waarvoor geen specifieke verplichtingen gelden voor financiële rapportering, wordt

[29] Studie Torfs, p.15

op basis van dit artikel toch een begroting en een jaarrekening verwacht. Dat is immers een elementaire vorm van behoorlijk bestuur.

Eveneens wordt de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode verplicht om transparant te zijn over de aan haar verbonden juridische structuren. Meer bepaald moet een lokale geloofsgemeenschap jaarlijks een afschrift bezorgen van de jaarrekening van de aan haar verbonden juridische structuren. De onderlinge financiële stromen tussen de lokale geloofsgemeenschap en de aan haar verbonden juridische structuren worden zichtbaar gemaakt via het giftenregister dat tijdens de wachtperiode moet bijgehouden worden en jaarlijks bezorgd worden aan de daartoe bevoegde instanties. .

Omdat de activiteiten van een lokale geloofsgemeenschap ruimer zijn dan het materiële van de eredienst en een bestuur van de eredienst dat wordt opgericht bij de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap zich wel enkel daarmee bezighoudt, is het van belang om een financiële inschatting te kunnen maken van dat onderdeel van de activiteiten van de lokale geloofsgemeenschap. Daarom legt de tweede paragraaf het voorlopig bestuursorgaan ook de verplichting op om daarover afzonderlijk te rapporteren en daarbij de modellen te volgen die gelden voor de besturen van de eredienst (vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten en het ministerieel besluit van 27 november 2006 tot vaststelling van de modellen van de boekhouding van de besturen van de eredienst en ter uitvoering van artikel 46 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de eredienst en van de centrale besturen van de eredienst).

Tijdens de wachtperiode is het voorlopig bestuursorgaan ook transparant over de ontvangen giften. Het voorlopig bestuursorgaan houdt een giftenregister bij conform artikel 18, §2. De opmaak van een giftenregister houdt een registratieplicht in van alle giften (ongeacht de aard ervan) met een waarde van 500 euro en meer.

Om ook een inschatting te kunnen maken van de financiële gevolgen van een erkenning voor de financierende overheid, wordt in de derde paragraaf de verplichting opgelegd om een ontwerp van meerjarenplan op te stellen. Dit ontwerp houdt geen voorafname in voor het meerjarenplan dat na de erkenning moet worden opgemaakt, maar is indicatief voor de grootteorde van de eventuele tekorten.
Deze financiële informatie wordt ook bezorgd aan de financierende overheden. Op deze manier kan de financierende overheid met voldoende kennis van zaken advies uitbrengen omtrent de financiële leefbaarheid van de lokale geloofsgemeenschap en de redelijkheid en haalbaarheid van de toekomstige financiële bijdrage beoordelen.

Artikel 12
Dit artikel werkt het erkenningscriterium, vermeld in artikel 7, 7°, verder uit. Het voorlopig bestuursorgaan maakt een nota op met de vermelding van welke titels het toekomstige bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur, alsook welke

titels andere personen hierop zullen hebben, de identificatie van deze personen en de reden van gebruik. Onder "titels" wordt verstaan zakelijke rechten (eigendom, vruchtgebruik, erfpacht, recht van opstal, mede-eigendom, recht van bewoning, erfdienstbaarheid), maar ook persoonlijke rechten zoals een huurovereenkomst of een overeenkomst om de gebouwen op regelmatige basis te gebruiken.

Ook andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap geregeld gebruikt, moet geïnventariseerd worden. Hieronder wordt verstaan: gebouwen of lokalen in gebouwen waarin een lokale geloofsgemeenschap op enigszins regelmatige basis eredienst-gerelateerde activiteiten organiseert (bijvoorbeeld een kapel, een parochiehuis, een ontmoetingsplek, een ritueel badhuis (deze opsomming is niet exhaustief)). Privéwoning of gronden vallen hier niet onder.

Artikel 13
Een bestuur van de eredienst moet aan de administratieve verplichtingen opgenomen in het eredienstendecreet voldoen. Om de lokale geloofsgemeenschap voor te bereiden op deze verplichtingen, moet het voorlopig bestuursorgaan tijdens de wachtperiode reeds aan een aantal verplichtingen voldoen.

Artikel 14
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Afdeling 4. Erkenning

Artikel 15

Uiterlijk zestig dagen na het einde van de gewone en de verlengde wachtperiode moet de Vlaamse Regering een beslissing nemen omtrent de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. Dit is een termijn van orde. Indien de Vlaamse Regering nalaat om binnen deze voorgeschreven termijn een beslissing te nemen kunnen het betrokken representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschap conform artikel 14, §3, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de nodige stappen ondernemen opdat de Vlaamse Regering alsnog een uitdrukkelijke beslissing neemt over de erkenningsaanvraag.

Artikel 14, §3, van de wetten op de Raad van State biedt aan het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap de mogelijkheid om na het verstrijken van de voorgeschreven beslissingstermijn de Vlaamse Regering aan te manen om alsnog een uitdrukkelijke beslissing te nemen. Ingeval de Vlaamse Regering vier maanden na de aanmaning nog steeds nalaat een uitdrukkelijke beslissing te nemen omtrent de erkenningsaanvraag, wordt ze geacht een afwijzende beslissing (impliciete weigeringsbeslissing) te hebben genomen waartegen een annulatieberoep bij de Raad van State kan ingesteld worden door het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap.

Artikel 16
De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan zal voortaan niet meer plaatsvinden na drie jaar van de erkenningsdatum. De bestuursorganen van de nieuwe besturen van de eredienst, zullen voortaan allemaal in hetzelfde jaar gedeeltelijk vernieuwd worden. Dit betekent concreet dat de gedeeltelijke vernieuwingen voor alle bestuursorganen zullen plaatsvinden om de drie jaar vanaf

2023. Om te vermijden dat een bestuur van de eredienst een bestuursorgaan moet verkiezen, die maar zeer korte tijd aangesteld blijft, zal het representatief orgaan tijdelijk een voltallig bestuur aanstellen. Het eredienstendecreet bepaalt per eredienst wat een voltallig bestuursorgaan inhoudt. De manier waarop de eerste aanstelling gebeurt, behoort tot de autonomie van het representatief orgaan. Conform het eredienstendecreet wijst het lot de leden aan die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden.

Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst

Artikel 17
Dit artikel somt duidelijk de verplichtingen op waaraan alle besturen van de eredienst, ongeacht de datum van erkenning, moeten voldoen om hun erkenning en bijgevolg financiële steun te behouden. Deze verplichtingen gelden naast de verplichtingen van het eredienstendecreet. Aangaande deze verplichtingen is in punt 4 van dit artikel eveneens een overmachtsbepaling opgenomen die geldt voor de leden van de bestuursorganen inclusief de bedienaars van de eredienst of hun vervangers.

Eén van deze verplichtingen is de mededeling van de persoonsgegevens van de identiteit van de bedienaars van de eredienst, hun vervangers en de leden van het bestuursorgaan. Om te kunnen controleren of de openbare instelling blijvend aan de verplichtingen voldoet, moet de overheid steeds een goed overzicht hebben van wie de bedienaar van de eredienst, zijn vervanger en lid van het bestuursorgaan is. De overheid heeft ook steeds een aanspreekpunt nodig. De persoonsgegevens zijn beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om te kunnen identificeren wie deze personen zijn en een vlotte communicatie met deze personen te bewerkstellen. Wijzigingen na verkiezingen, na een ontslag of na een vervanging van de bedienaar van de eredienst worden onmiddellijk gemeld, zodat het overzicht steeds actueel is. Deze identificatie is noodzakelijk om te kunnen oordelen of het bestuur van de eredienst blijvend voldoet aan de erkenningsverplichtingen van dit decreet en de verplichtingen in het eredienstendecreet.

De erkenning van een lokale geloofsgemeenschap brengt de oprichting van een bestuur van de eredienst met zich mee, meer bepaald een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. Daarnaast blijft de voormalige juridische structuur van de lokale geloofsgemeenschap (veelal een vzw) ook bestaan. Het bestuur van de eredienst moet blijvend transparant zijn over de lokale geloofsgemeenschap en alle aan haar verbonden juridische structuren en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen. Welke juridische structuren verbonden zijn aan het bestuur van de eredienst, is een feitenkwestie. Bij deze beoordeling kan rekening gehouden worden met o.a. volgende indicatoren: de samenstelling van de bestuursorganen (een overlap van bestuursleden), de invloed die de juridische structuur heeft op de oriëntatie van het beleid van bestuur van de eredienst ,de zakelijke rechten die de verbonden juridische structuur bezit op het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst, verenigingen gelinkt aan de lokale geloofsgemeenschap of vermogenstransacties op structurele basis tussen het bestuur van de eredienst en de verbonden juridische structuren.

Artikel 18

Het Vlaamse model van erkenning van geloofsgemeenschappen, waarbij een bestuur van de eredienst wordt opgericht dat van overheidswege financieel ondersteund wordt, is moeilijk verzoenbaar met buitenlandse financiering of ondersteuning van diezelfde geloofsgemeenschap die resulteert in een de facto controle door die buitenlandse instantie waardoor afbreuk kan gedaan worden aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap. Het risico dat wie betaalt, ook het beleid van de geloofsgemeenschap bepaalt en instrumentaliseert, wordt ook in andere Europese lidstaten onderkend, ook al is er daar veelal geen sprake van overheidsfinanciering.

Ter illustratie kan verwezen worden naar het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie in de Nederlandse Tweede Kamer[30] naar ongewenste buitenlandse beïnvloeding. Het Nederlandse rapport wijst op de negatieve gevolgen voor de betrokken geloofsgemeenschap: sociale druk, intimidatie, gevolgen voor het onderwijs en de jeugd, toenemende segregatie en polarisatie, ontstaan van parallelle samenleving, enz.[31] In de Vlaamse context kunnen die gevolgen nog versterkt worden door de overheidsfinanciering van erkende geloofsgemeenschappen, die de betrokken geloofsgemeenschappen nog meer financiële armslag geven.

Ook in Oostenrijk, waar geloofsgemeenschappen erkend kunnen worden, erkent men deze problematiek. Daar mogen sinds de inwerkingtreding van de Islamgesetz van 2015 de financiële middelen voor de bekostiging van dagelijkse werking van islamitische geloofsgemeenschappen enkel uit het binnenland komen.[32]

Daarom beperkt dit voorontwerp van decreet de mogelijkheden van buitenlandse financiering en ondersteuning van de besturen van eredienst. Onder financiering en ondersteuning worden niet enkel financiële stromen verstaan, maar ook prestaties die kosteloos of onder de reële kostprijs verleend worden (vb. de terbeschikkingstelling van personeel), terbeschikkinggestelde kredietlijnen die niet moeten worden terugbetaald en rechtshandelingen die betrekking hebben op een overdracht of een afstand van een recht zonder gelijkwaardig geachte (economische) tegenprestatie (vb. terbeschikkingstelling van roerende of onroerende goederen). Deze vormen van financiering en ondersteuning worden niet getolereerd in erkende lokale geloofsgemeenschappen als deze vormen van financiering onder het toepassingsgebied van artikel 18, §1, vallen.

Doordat de buitenlandse financiering en ondersteuning enkel wordt verboden in de specifieke situaties geformuleerd in artikel 18, §1, is de ontworpen regelgeving wel verzoenbaar met artikel 9 van het EVRM, dat de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst beschermt. De tweede paragraaf van dat artikel bepaalt dat de vrijheid om een godsdienst te belijden of overtuiging tot uiting te brengen aan geen andere beperkingen kan worden onderworpen dan die, die bij de wet zijn voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de

[30] Het verslag van die commissie kan worden nagelezen op: https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/verslag_pocob.pdf
[31] Ibidem, p.76-88.
[32] Art. 6 Bundesgesetz über die äußeren Rechtsverhältnisse islamischer Religionsgesellschaften – Islamgesetz 2015, BGBl. I Nr. 39 /2015;

openbare veiligheid, voor de bescherming van de openbare orde, gezondheid of goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

De beperking op buitenlandse financiering en ondersteuning voor de besturen van de eredienst zoals geformuleerd in artikel 18, §1, van dit voorontwerp voldoet aan de voorwaarden van artikel 9 van het EVRM. Het wordt immers opgenomen in een decretale bepaling, zodat voldaan aan de eerste voorwaarde van het EVRM, met name dat de beperking bij wet moet zijn voorzien.

De ontworpen bepaling is eveneens noodzakelijk in onze democratische samenleving om de openbare veiligheid en de bescherming van de openbare orde te waarborgen, alsook om de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen te garanderen. Het spreekt voor zich dat financiering of ondersteuning die verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging een ernstig risico inhoudt voor de openbare veiligheid. De buitenlandse financiering of ondersteuning die de onafhankelijkheid van het bestuur van de eredienst in het gedrang brengt is evenzeer een gevaar voor de openbare orde, doordat zo een maatschappijmodel kan worden gepromoot dat haaks staat op onze samenleving, waarbij de rechten en vrijheden van anderen in het gedrang komen. Het staat bovendien haaks op het concept van de lokale overheidsfinanciering van de besturen van de eredienst.

De regeling vervat in artikel 18, §1, gaat niet verder dan noodzakelijk. Er wordt immers geen absoluut verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning opgelegd, maar een gekwalificeerd verbod dat enkel die buitenlandse financiering en ondersteuning verbiedt die rechtstreeks of onrechtstreeks afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de geloofsgemeenschappen én deze die verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging. Zulke buitenlandse financiering of ondersteuning is niet verzoenbaar met het Vlaamse stelsel van erkende erediensten en overheidsfinanciering, en ipso facto met de democratische samenleving.

Het opgelegde verbod is tweeledig. Het eerste luik van het verbod verbiedt buitenlandse financiering en ondersteuning, als die tot gevolg heeft dat het bestuur van de eredienst geheel of ten dele onder controle kan komen te staan van de financierende buitenlandse actoren waardoor afbreuk wordt gedaan aan de onafhankelijkheid van het eredienstbestuur.

Een dergelijke onwenselijke invloed kan een erkende lokale geloofsgemeenschap vervreemden van de Vlaamse samenleving waardoor een parallelle samenleving ontstaat en is ook niet verzoenbaar met de overheidsfinanciering die een bestuur van de eredienst ontvangt en de erkenningsverplichting vervat in artikel 7, 3°, om zelf financieel leefbaar te zijn. Dat verbod geldt zowel voor rechtstreekse financiering, waarbij middelen aan het bestuur van de eredienst zelf worden ter beschikking gesteld, als voor onrechtstreekse financiering, waarbij middelen via één of meerdere tussenstappen bij het bestuur van de eredienst belanden.

Aanwijzingen van buitenlandse financiering of ondersteuning waaruit kan blijken dat er mogelijks buitenlandse invloed wordt uitgeoefend of ingekocht binnen een (erkende) lokale geloofsgemeenschap waardoor een afbreuk wordt gedaan aan haar onafhankelijkheid kunnen zijn:

- eenmalige of herhaaldelijke financiële giften van eenzelfde persoon of organisatie die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden is aan een buitenlandse actor;
- schenking van goederen die een aanzienlijke kostrijs hebben en noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de eredienst;
- terbeschikkingstelling van personeel (vb. bedienaar van de eredienst) aan een lokale geloofsgemeenschap;
- een nauwe band tussen een lokale geloofsgemeenschap en een ambassade of consulaat van een buitenlandse overheid. Zoals het ontvangen en implementeren van specifieke richtlijnen (ongeacht de aard ervan: religieus, beleidsmatig, informatief, …) vanuit een ambassade of het verzenden vanuit de lokale geloofsgemeenschap van rapporten over de eigen werking, leden of bepaalde personen of groepen naar een ambassade of consulaat;
- ook het actief promoten van activiteiten van een ambassade via de eigen sociale mediakanalen van een lokale geloofsgemeenschap kan een aanwijzing vormen van bepaalde buitenlandse beïnvloeding;
- de structurele en prominente aanwezigheid van diplomatiek personeel (bv. ambassadeur of consul) in een lokale geloofsgemeenschap tijdens religieuze of andere plechtigheden of vieringen;
- kosteloze of tegen een niet-marktconforme huurprijs terbeschikkingstelling van gebouwen of van andere infrastructuur door een buitenlandse overheid of organisatie aan een lokale geloofsgemeenschap;
- juridische structuren zoals educatieve, socio-culturele of recreatieve verenigingen/stichtingen, die actief zijn binnen een lokale geloofsgemeenschap maar rechtsreeks of onrechtstreeks verbonden zijn aan een buitenlandse overheid of organisatie;
- het actief gebruik maken van officiële logo's van buitenlandse instanties;
- samenwerkingsverbanden met ogenschijnlijk neutrale ngo's en liefdadigheidsinstellingen maar die rechtsreeks of onrechtstreeks verbonden zijn met buitenlandse overheidsinstanties of buitenlandse religieuze organisaties en bewegingen die een extremistische geloofsbeleving propageren die haaks staat op onze verlichtingswaarden en segregatie in de hand werken;
- gebruik van literatuur (al dan niet religieus van aard) waarvan de uitgever of auteur een buitenlandse overheid of een buitenlandse religieuze organisatie of beweging is die een extremistische geloofsbeleving propageren die haaks staat op onze verlichtingswaarden en segregatie in de hand werken;
- het aanbieden (al dan niet kosteloos) en organiseren door een buitenlandse actor van bepaalde opleidingen of stages voor jongeren aan buitenlandse religieuze instellingen die een geloofsbeleving uitdragen die op gespannen voet staat met onze democratische grondwaarden zoals vervat in de Grondwet en het EVRM;
- ….

Het tweede luik van het verbod heeft betrekking op financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met ongeoorloofde activiteiten zoals terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.

Om op een doeltreffende wijze te kunnen nagaan of een bestuur van de eredienst geen ongeoorloofde financiering of ondersteuning ontvangt, wordt in de tweede paragraaf een transparantie- en registratieverplichting opgelegd. De bestuursorganen houden een register bij van alle giften die een waarde hebben van 500 euro en meer.

Onder giften wordt verstaan elke opzettelijke daad om het bestuur van de eredienst een economisch of anderszins voordeel te geven, zonder een tegenprestatie die gelijkwaardig wordt geacht. Zonder limitatief te zijn, kunnen als gift worden beschouwd:

- hand- en bankgift;
- prestaties die kosteloos of onder de reële kostprijs verleend worden (vb. de terbeschikkingstelling van personeel);
- terbeschikkinggestelde kredietlijnen die niet moeten worden terugbetaald;
- enige rechtshandeling die betrekking heeft op een overdracht of een afstand van een recht zonder gelijkwaardig geachte (economische) tegenprestatie (vb. ter beschikkingstellen van roerende of onroerende goederen).

De persoonsgegevens zijn beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om te kunnen identificeren wie de schenker is. Deze identificatie is noodzakelijk om te kunnen oordelen of het om een verboden vorm van financiering of ondersteuning gaat.

Bovendien kunnen deze persoonsgegevens enkel gebruikt worden om de naleving van het verbod in de eerste paragraaf te controleren. Enkel de instanties opgesomd in dit artikel of die hiertoe gemachtigd worden door de Vlaamse Regering kunnen inzage krijgen in dit register.

Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie

Artikel 19

Het is de taak van de bevoegde instantie (de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst) die aangewezen wordt door de Vlaamse Regering om de besturen van de eredienst permanent op te volgen en mogelijke tekortkomingen te detecteren en te onderzoeken. Alsook gaat deze dienst tijdens de wachtperiode vermeld in artikel 10 en gedurende de verkorte erkenningsprocedure vermeld in artikel 68, §1 na of de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria en administratieve verplichtingen. De bevoegde instantie controleert zowel de naleving van de verplichtingen opgenomen in dit voorontwerp van decreet alsook de naleving van de verplichtingen in het eredienstendecreet. Deze controle reikt niet verder dan noodzakelijk en vrijwaart steeds het grondwettelijk gewaarborgd recht op vrijheid van eredienst.

Het gaat hier niet over het algemeen administratief toezicht dat de toezichthoudende overheid de mogelijkheid geeft om beslissingen van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst te schorsen of te vernietigen. Als de toezichthoudende overheid in het kader van het algemeen administratief toezicht een schorsings- of vernietigingsbesluit neemt, zal dit gesignaleerd worden aan de bevoegde instantie. Evenmin gaat het hier over het goedkeuringstoezicht, dat de toezichthoudende overheid heeft in het kader van het financieel beheer.

Artikel 20
Binnen het handhavingsspoor zijn contacten met de lokale actoren (gemeenten, provincies, LIVC's, burgemeesters, etc.) en andere stakeholders (Veiligheid van de staat, verbindingsofficieren geïntegreerde politie, FOD Justitie, etc.) belangrijk om na te gaan of aan de erkenningscriteria en de verplichtingen in het eredienstendecreet blijvend voldaan is. Om zijn opdracht te kunnen uitoefenen sluit de bevoegde instantie informatie-uitwisselingsakkoorden af met de betrokken actoren.

Om een effectieve controle mogelijk te maken, krijgen de personeelsleden van de bevoegde instantie die belast zijn met de controleopdrachten specifieke bevoegdheden toegekend. Zoals reeds toegelicht in de algemene toelichting, wordt bij de bepaling van de bevoegdheden van de bevoegde instantie rekening gehouden met de godsdienstvrijheid zoals gewaarborgd in artikel 9 van het EVRM, artikel 18 van het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten en artikel 19 van de Grondwet.

Aan de personeelsleden van de bevoegde instantie belast met de controleopdrachten worden enkel bevoegdheden toegekend die nodig zijn om de controleopdracht vermeld in artikel 19 op een adequate wijze te kunnen uitvoeren. Bovendien kan enkel gebruik gemaakt worden van deze bevoegdheden als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van de controleopdrachten. Deze bevoegdheden kunnen niet onbeperkt worden ingezet. De uitoefening van deze bevoegdheden moet steeds in verhouding staan met de welomschreven controleopdrachten opgenomen in artikel 19 (finaliteit) en voor zover dat deze redelijkerwijs nodig zijn voor de uitoefening van de controleopdrachten (proportionaliteit).

De Vlaamse Regering kan eveneens de voorwaarden bepalen waaronder de personeelsleden van de bevoegde instantie die belast zijn met de controleopdrachten kunnen worden aangesteld en het model van hun legitimatiebewijs. De Vlaamse Regering kan voorzien in specifieke opleidings- en ervaringsvereisten.

Artikel 21
De personeelsleden van de bevoegde instantie moeten steeds toegang krijgen tot alle gebouwen en infrastructuur om te kunnen controleren of het bestuur van de eredienst of de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode voldoen aan de erkenningsverplichtingen. Hieronder vallen:

- alle gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;
- de infrastructuur gebruikt door het bestuur van de eredienst. Tijdens de wachtperiode betreft dit de infrastructuur die werd opgenomen in de aanvraag tot erkenning;
- de ruimtes ter beschikking gesteld door de financierende overheid waar de leden van de geloofsgemeenschap ontvangen kunnen worden, waar het bestuursorgaan kan vergaderen en waar het archief van het bestuur van de eredienst kan worden bewaard;
- de ruimtes waar de bestuursorganen hun decretale taken uitvoert.

De personeelsleden van de bevoegde instantie hebben geen toegang tot de gebouwen en ruimtes exclusief bestemd als private woning van de bedienaar van de eredienst.

Artikel 22
De identiteitscontrole gebeurt in eerste instantie aan de hand van de officiële identiteitsdocumenten. Slechts wanneer deze niet kunnen worden voorgelegd of wanneer er twijfel rijst rond de authenticiteit van die documenten aan de hand van niet-officiële documenten of door middel van beeldmateriaal.

Artikel 23
Inlichtingen zijn alle vormen van mededelingen, verklaringen en toelichtingen die een bijdrage kunnen leveren om te controleren of de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst voldoet aan de verplichtingen opgenomen in artikel 19.

Artikel 24
Informatie is de verzamelterm voor "geformaliseerde" gegevens, d.w.z. alle mogelijke gegevens die op welke wijze dan ook ergens een neerslag hebben gekregen (bijvoorbeeld facturen, bestekken, loonstrookjes, staten van dagelijkse werkzaamheden en uitgaven, uittreksels van bankrekeningen, computergegevens, budgettaire en boekhoudkundige bescheiden). Dit artikel creëert het recht om informatie of gegevens te laten voorleggen, in te zien en er een afschrift van te nemen, ongeacht de vorm waarin of de drager waarop de informatie of gegevens zijn opgeslagen of verwerkt.

Artikel 25
Om de uitoefening van de bevoegdheden effectiever te laten verlopen wordt die gekoppeld aan een medewerkingsplicht voor iedereen die een bijdrage kan leveren om te controleren of de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst voldoet aan de verplichtingen opgenomen in artikel 19 (bv. bestuursleden van de eredienst, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers, personeelsleden van het bestuur van de eredienst, de aangeduide verantwoordelijken van een lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode, etc.).

Artikel 26
Dit artikel regelt het gebruik van audiovisuele middelen bij de uitoefening van het toezicht. Audiovisuele middelen zijn niet meer weg te denken in de uitoefening van het toezicht, maar het gebruik ervan wordt goed omschreven om misbruiken en schendingen van de privacy te voorkomen.

Dit artikel machtigt de personeelsleden van de bevoegde instantie niet om bijzondere opsporingsmethodes, in het bijzonder observaties in de zin van artikel 47 sexies van het Wetboek van Strafvordering uit te voeren. De toekenning van de mogelijkheid om bij de uitoefening van het toezicht audiovisuele middelen te gebruiken doet geen afbreuk aan artikel 47ter en volgende van het Wetboek van Strafvordering.

Naar analogie met de definitie van artikel 47 sexies van het Wetboek van Strafvordering kan audiovisueel middel worden omschreven als een technisch hulpmiddel bestaande uit een configuratie van componenten die audiovisuele

signalen detecteert, deze transporteert, hun registratie activeert en de signalen registreert.

De audiovisuele vaststellingen worden wat hun verwerking betreft onderworpen aan dezelfde regels die volgens artikel 5 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming gelden voor persoonsgegevens, d.w.z. dat ze slechts voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en vervolgens niet op een met die doeleinden onverenigbare wijze mogen worden verwerkt. De vaststellingen gebeuren binnen een welomschreven toezichtsopdracht opgenomen in artikel 19. Een andere verwerking dan binnen deze opdracht is slechts mogelijk voor historisch, statistisch of wetenschappelijk onderzoek of wanneer die verwerking kan worden gebaseerd op een andere rechtsgrondslag.

Artikel 27
De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de bijstand vorderen van de lokale en federale politie om hen te beschermen tegen gewelddaden en feitelijkheden die tegen hen kunnen worden gepleegd of om hen in staat te stellen de moeilijkheden weg te nemen waardoor zij zouden worden belet hun opdracht te vervullen (cf. artikel 44 van de wet op het politieambt). Daarnaast kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie zich laten bijstaan door deskundigen zoals een landmeter, financieel deskundige, ICT-deskundige, tolk… of andere personen (vb. eigenaar van het gebouw, conciërge, personeel,…)..

Artikel 28
De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen bij de uitoefening van hun opdracht een verslag van vaststelling opstellen. Het verslag van vaststelling heeft bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel.

Dit artikel verleent de personeelsleden van de bevoegde instantie de bevoegdheid om raadgevingen en waarschuwingen te geven aan:
- de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode vermeld in artikel 10;
- de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschappen tijdens de procedure vermeld in artikel 68, §1;
- de erkende besturen van de eredienst.

Raadgevingen hebben tot doel tekortkomingen, die dreigen gepleegd te worden, te voorkomen. Ze vinden plaats op een ogenblik dat de tekortkoming nog niet heeft plaatsgevonden en hebben een zuiver preventieve werking. Raadgevingen bevatten zo concreet mogelijke adviezen over hoe de tekortkoming alsnog kan worden voorkomen, naast een algemene verwittiging voor de gevolgen ervan.

Een waarschuwing is een gunst waarbij het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan opgedragen wordt om binnen een bepaalde termijn zich in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van de tekortkomingen te herstellen, en het bewijs hiervan te verschaffen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie geven onmiddellijk aan het representatief orgaan kennis van de waarschuwingen en raadgevingen. Dit geeft het representatief orgaan de mogelijkheid om tijdig haar lokale

geloofsgemeenschap te ondersteunen en te begeleiden bij het remediëren van tekortkomingen.

Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst

Artikel 29

Als een bestuur van de eredienst of de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan hun verplichtingen, kan het bestuur van de eredienst door de Vlaamse Regering gesanctioneerd worden. Vooreerst kan de sanctioneringsprocedure opgestart worden als het bestuur van de eredienst tekortkomt aan de verplichtingen opgenomen in hoofdstuk 3 en het eredienstendecreet, maar ook als de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan de hun opgelegde decretale verplichtingen (vb. geen rechtsgeldig samenstelling van het bestuursorgaan, penningmeester weigert om een ontwerp van meerjarenplan op te maken, ...). Daarnaast kan de sanctioneringsprocedure opgestart worden als de leden van het bestuursorgaan de verplichtingen die op hun rusten conform hoofdstuk 4 van dit decreet niet naleven. Zo moet bijvoorbeeld conform artikel 25, medewerking verleend worden aan de personeelsleden van de bevoegde instantie bij de uitoefening van hun bevoegdheden. Ook kan de sanctioneringsprocedure opgestart worden als het bestuur van de eredienst of de leden van het bestuursorgaan geen gevolg geven aan de waarschuwingen gegeven door de bevoegde instantie conform artikel 28, §2, tweede lid. De opstart van de sanctioneringsprocedure behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse Regering, alsook de keuze van sanctionering.

Het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval, de leden van het bestuursorgaan beschikken tevens over de mogelijkheid hun hoorrecht uit te oefenen en hun standpunt over de ten laste gelegde tekortkomingen over te maken.

Artikel 30

Er wordt een getrapt en gedifferentieerd sanctioneringsmechanisme ingevoerd. De Vlaamse Regering kan, al dan niet na een eerste aanmaning om de tekortkomingen weg te werken of een waarschuwing van de bevoegde instantie beslissen tot sanctionering. Afhankelijk van de ernst van de tekortkoming kan de Vlaamse Regering beslissen tot:

- opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn. De opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning kan verschillende vormen aannemen. Zo kan de Vlaamse Regering bij wijze van sanctie de investeringskredieten van de betrokken besturen van de eredienst geheel of gedeeltelijk schrappen, zodat geplande of lopende investeringen geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld of stilgelegd. Op een gelijkaardige wijze kunnen ook de kredieten van de exploitatie beperkt worden, door kredieten voor specifieke uitgaven te schrappen of te beperken tot bepaalde percentages. Er wordt in de tekst van het decreet gekozen voor een algemene formulering, zodat de Vlaamse Regering bij het bepalen van de concrete sanctie maximaal rekening kan houden met de lokale situatie en effectieve sancties kan opleggen. Zo worden inadequate sancties (zoals het schrappen van investeringskredieten bij een bestuur van de eredienst die helemaal geen investeringen gepland heeft) vermeden. Het laat ook toe om de zwaarte van de sanctie beter af

te stemmen op de ernst van de tekortkomingen die aanleiding geven tot de sanctie. Het spreekt voor zich dat de Vlaamse Regering desgevallend het advies van de financierende overheid kan inwinnen, die immers het best geplaatst zal zijn om de proportionaliteit en de effectiviteit van de mogelijke financiële sanctie in de concrete situatie te beoordelen;
- opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn;
- opheffing van de erkenning.

De Vlaamse Regering zal bij het bepalen van de sancties expliciet aangeven wat hiervan de gevolgen zijn voor de financiële verplichtingen van de financierende overheid.

Daarnaast wordt er een getrapt sanctiesysteem ingevoerd (behalve voor de sanctie tot opheffing van de erkenning), waarbij het bestuur van de eredienst of in voorkomend geval, de leden van het bestuursorgaan de mogelijkheid krijgen om binnen een welbepaalde termijn de tekortkomingen weg te werken. In de beslissing tot sanctionering wordt steeds een termijn bepaald (uitgezonderd bij de sanctie tot opheffing van de erkenning) waarbinnen het bewijs geleverd moet zijn aan de Vlaamse Regering dat alle vastgestelde tekortkomingen zijn weggewerkt. Als het bestuur van de eredienst geen of onvoldoende bewijs levert dat de vastgestelde tekortkomingen zijn weggewerkt, kan de Vlaamse Regering opnieuw een sanctioneringsbeslissing nemen. Zo kan de Vlaamse Regering in eerste instantie de financiële gevolgen beperken, vervolgens de erkenning opschorten en ten slotte de erkenning opheffen als het bestuur van de eredienst de tekortkomingen niet wegwerkt. De Vlaamse Regering kan evenwel onmiddellijk beslissen tot de opstart van de procedure tot opheffing van de erkenning wanneer ze acht dat de vastgestelde tekortkomingen dermate ernstig zijn dat de opheffing van de erkenning de meest gepaste sanctie is.

De beslissing tot opheffing wordt genomen na advies van het representatief orgaan, het betrokken bestuur van de eredienst, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente die een advies bezorgen binnen zestig dagen. De adviestermijn van zestig dagen kan in uitzonderlijke en spoedeisende gevallen worden ingekort. De omstandigheden moeten van uitzonderlijke en spoedeisende aard zijn die een inkorting van de adviestermijn verantwoorden, hetgeen betekent dat de gewone adviestermijn van zestig dagen niet kan worden afgewacht. Zonder limitatief te zijn, kunnen volgende omstandigheden aanleiding geven tot de inkorting van de adviestermijn: rechtstreekse financiering die verband houdt met extremisme en terrorisme, meldingen van veiligheidsdiensten dat binnen een erkende lokale geloofsgemeenschap activiteiten georganiseerd worden die een gevaar vormen voor de openbare veiligheid, weigering van het bestuur van de eredienst om na eerdere sancties en waarschuwingen vastgestelde tekortkomingen weg te werken, etc.

Ten slotte kan de opheffingsprocedure ook worden opgestart op initiatief van het representatief orgaan. Het representatief orgaan kan als aanvrager van de erkenning steeds op eigen initiatief de opheffing van de erkenning aan de Vlaamse Regering vragen. Dit kan om verschillende redenen: het bestuur van de eredienst leeft de interne regels van de eredienst niet na, het bestuur van de eredienst vraagt zelf de opheffing aan via haar representatief orgaan, het bestuur van de eredienst telt niet meer voldoende leden binnen haar geloofsgemeenschap,….

Artikel 31
Zolang een bestuur van de eredienst de erkenning behoudt, heeft ze onder bepaalde voorwaarden recht op financiële steun van de financierende overheid. Bij een opheffing van de erkenning verliest ze dat recht. Dat geldt voor de toekomst, niet voor het verleden. Eventueel al te veel uitbetaalde toelagen zijn dan onverschuldigd en worden teruggevorderd.

Hoofdstuk 6. Wijziging van erkenningen en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen

Afdeling 1. Wijziging van de gebiedsomschrijving van de erkende lokale geloofsgemeenschap

Artikel 32
De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om lokale geloofsgemeenschappen te erkennen en dus ook om de wijzigingen aan de gebiedsomschrijving te erkennen. Ingevolge de scheiding tussen kerk en staat moet het representatief orgaan het initiatief nemen voor een dergelijke wijziging.

Dit artikel geeft een opsomming van welke stukken de gemotiveerde aanvraag moet bevatten. Als de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden wijzigt, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel opgegeven. Het representatief orgaan moet in overleg met het centraal bestuur, het bestuur van de eredienst en eventueel de financierende overheid tot een gedragen verdeelsleutel komen. De financierende overheden kunnen vervolgens hun advies uitbrengen over het voorstel van gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Artikel 33
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 34
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Afdeling 2. Wijziging van de naam van het bestuur van de eredienst

Artikel 35
De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om de besturen van de eredienst te erkennen, waaronder de naam. Bijgevolg kan de Vlaamse Regering ook naamswijzigingen van besturen van de eredienst erkennen. Een naamswijziging kan enkel worden aangevraagd door het representatief orgaan. De Vlaamse overheid kan nooit zelf initiatiefnemer zijn.

Artikel 36
De naamgeving van een bestuur van de erediensten behoort tot de autonomie van het bestuur van de eredienst en het representatief orgaan. De Vlaamse Regering kan de naamwijziging enkel weigeren als de naamswijziging in strijd is met bestaande regelgeving of met de openbare orde. De Vlaamse Regering kan geen inhoudelijke beoordeling verrichten.

Afdeling 3. Samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen

Onderafdeling 1. Procedure

Artikel 37
Artikel 37 e.v. bepalen de procedure en de gevolgen van een samenvoeging van twee of meer erkende lokale geloofsgemeenschappen. Ook bij een samenvoeging moet het initiatief uitgaan van het representatief orgaan. Het is uitermate belangrijk dat het representatief orgaan de betrokken besturen van de eredienst onmiddellijk in kennis stelt van zijn interne beslissing tot samenvoeging en welk bestuur van de eredienst als te behouden wordt aangeduid. Vanaf de interne beslissing van het representatief orgaan tot samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen komen de bijhorende besturen van de eredienst in een stelsel van lopende zaken.

Tijdens deze periode kunnen alleen maar handelingen worden gesteld die betrekking hebben op de lopende zaken en handelingen die niet tot de lopende zaken behoren mogen pas gesteld worden na een verplicht overleg tussen de betrokken besturen van de eredienst. Traditioneel wordt aangenomen dat de volgende aangelegenheden tot de lopende zaken behoren: (1) de dringende zaken, zelfs al zijn het zaken van algemeen politiek belang, waarvan de regeling niet redelijkerwijs kan worden uitgesteld, (2) de zaken van dagelijks bestuur waarvan het belang gering is, alsook (3) de zaken die meer zijn dan zaken van dagelijks bestuur maar ook geen algemeen politiek belang hebben, voor zover zij de normale voortzetting of beëindiging zijn van een regelmatig ingezette procedure, zij voor de kritieke periode beleidsmatig zijn beslecht en zij zonder overhaasting worden afgewerkt.

Tijdens deze periode van lopende zaken moet door de betrokken besturen van de eredienst een zekere terughoudendheid in acht genomen worden in de te nemen beslissingen, vooral wanneer deze beslissingen een belangrijke (financiële) impact hebben ook in de jaren na de samenvoeging van de besturen van de eredienst.

Om te vermijden dat het te behouden bestuur van de eredienst zodoende wordt bezwaard door de beslissing van één van de besturen van de eredienst, zonder dat de andere besturen van de eredienst de kans krijgen zich over die beslissing uit te spreken, wordt een verplicht overleg tussen de besturen van de eredienst opgelegd. Het is immers de bedoeling om te vermijden dat een bestuur van de eredienst dat weet dat het weldra zal verdwijnen nog ingrijpende beslissingen kan nemen.

Artikel 38
De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om de samenvoegingen van erkende lokale geloofsgemeenschappen te erkennen. Dit artikel geeft een opsomming van de inlichtingen en stukken die het representatief orgaan moet bezorgen om de procedure tot erkenning van de samenvoeging op te starten. Als de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden wijzigt, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel opgegeven. Het representatief orgaan moet in overleg met het centraal bestuur, het bestuur van de eredienst en eventueel de financierende overheid tot een gedragen verdeelsleutel komen. De financierende

overheden kunnen vervolgens hun advies uitbrengen over het voorstel van gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Artikel 39
Deze bepaling strekt er toe om te voorkomen dat een bestuur van de eredienst een sanctionering wil ontlopen door samen te voegen met andere besturen. De Vlaamse Regering kan in dit geval de procedure tot samenvoeging opschorten. Voor bepaalde tekortkomingen kan een samenvoeging met een ander bestuur net een oplossing bieden (bv. wanneer de lokale geloofsgemeenschap niet langer 200 leden telt). De beslissing tot opschorting van de samenvoegingsprocedure behoort tot de autonome beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse Regering.

Artikel 40
Dit artikel breidt de verplichting tot kennisgeving uit tot het representatief orgaan, de betrokken besturen van de eredienst, de financierende overheid—en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Als de betrokken besturen van de eredienst ressorteren onder een centraal bestuur, wordt ook het centraal bestuur op de hoogte gebracht.

Artikel 41
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Onderafdeling 2. Gevolgen van een samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen.

Artikel 42
Bij een samenvoeging worden de betrokken besturen van de eredienst samengevoegd, op één na. Het is het representatief orgaan dat bepaalt welk bestuur van de eredienst opgaat in de andere . Ook het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst moet worden vernieuwd aan de nieuwe situatie van de samenvoeging.

Om de continuïteit te garanderen, blijven de leden van het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst aan totdat het representatief orgaan een nieuw bestuursorgaan aanstelt of tot aan de eerste gedeeltelijke verkiezing van het bestuur volgens de reguliere cyclus. De keuze om een nieuw voltallig bestuursorgaan aan te stellen komt toe aan het representatief orgaan De manier waarop de eerste aanstelling gebeurt, behoort tot de autonomie van het representatief orgaan.

Artikel 43
De afgevaardigden van de besturen van de eredienst in het centraal bestuur worden geacht niet enkel hun eigen bestuur van de eredienst te vertegenwoordigen, maar wel de belangen van de verschillende besturen van de eredienst van de gemeente of de provincie te verdedigen. Als er meer dan één centraal bestuur betrokken is bij de samenvoeging (doordat één of meer van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen gemeente- of provinciegrensoverschrijdend is), geldt dit artikel uiteraard voor elk betrokken centraal bestuur.

Artikel 44
Dit artikel regelt uitdrukkelijk de overdracht van alle roerende en onroerende goederen, alle rechten, plichten en lasten, van de samengevoegde besturen van de eredienst naar het bestuur van de eredienst dat blijft bestaan. De uitgebreide decretale formulering moet elke discussie uitsluiten. De overdracht gebeurt van rechtswege. Wat betreft de onroerende goederen is dit een overdracht van algemeen nut, waardoor de registratie ervan kosteloos is.

Artikel 45
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Afdeling 4. Opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen

Artikel 46
In dit artikel wordt de Vlaamse Regering uitdrukkelijk de bevoegdheid toegekend om de erkende annexe-kerken en kapelanijen op te heffen. Ook hier moet het initiatief uitgaan van het representatief orgaan. Het gaat hier om de 'bijgebouwen' van de eredienst die werden opgericht in uitvoering van artikel 60 van de wet van 18 germinal jaar X "relative à l'organisation des cultes" en van het decreet van 30 september 1807 "qui augmente le nombre des succursales". De oprichting en afschaffing van bijkomende gebouwen van de eredienst vallen sinds 2005 onder het algemeen toezicht (en uiteraard onder de interne regels van de eredienst).

Voor de opheffing van die vroeger expliciet erkende annexe-kerken en kapelanijen is echter wel nog een besluit tot opheffing van de erkenning nodig. Het precieze juridisch statuut van bepaalde kapelanijen is niet altijd duidelijk. Daarom wordt bepaald dat als een kapelanij een afzonderlijke kerkfabriek heeft, dezelfde regels van toepassing zijn als degene die gelden voor de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen.

Bij de opheffing van een annexe-kerk of kapelanij zal niet langer het advies van de financierende overheid worden gevraagd.

Artikel 47 Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Hoofdstuk 7. Verwerking persoonsgegevens

Artikel 48

In dit artikel wordt een decretale basis opgenomen voor de verwerking van persoonsgegevens. De 'verwerking' van gegevens betreft het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens. Alle expliciete en impliciete gegevensverwerkingen die gebeuren in het kader van dit decreet, zullen gebeuren conform dit artikel.

Elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een voldoende precieze wettelijke bepaling die

beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn. Krachtens dit decreet zullen persoonsgegevens worden verwerkt van volgende personen:

- de bedienaars van de eredienst en hun vervangers van een erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap en van een bestuur van de eredienst;
- de leden van het bestuursorgaan;
- de toekomstige leden van het bestuursorgaan;
- de leden van het voorlopig bestuursorgaan;
- de schenkers van giften vanaf 500 euro;
- de personen met titels op de gebouwen of andere infrastructuur;
- de verbonden juridische structuren;
- de leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan vermeld in artikel 68, §2, 6°.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet impliceert de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, zoals bedoeld in artikel 9 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, en met name persoonsgegevens waaruit religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken. Ook persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, zoals bedoeld in artikel 10 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, worden verwerkt conform de bepalingen van dit decreet.

De verwerking van deze persoonsgegevens is evenwel verzoenbaar met het recht van privacy en voldoet aan de voorwaarden van artikel 8 van het EVRM. De verwerking wordt opgenomen in een decretale bepaling, zodat voldaan is aan de eerste voorwaarde van artikel 8 van het EVRM, met name dat de beperking bij wet moet zijn voorzien.

De verwerking van de persoonsgegevens voldoet ook aan een dwingende maatschappelijke behoefte. De vierde paragraaf beschrijft de doeleinden waarvoor de gegevensverwerking in het kader van dit decreet zullen worden verricht. De erkenning van een lokale geloofsgemeenschap brengt de oprichting van een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid met zich mee die belast is met het beheer van de temporaliën. Het statuut van een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid creëert het recht op overheidsfinanciering, maar er zijn ook verplichtingen aan verbonden. Eén van deze verplichtingen is dat het bestuur van de eredienst bestuurd wordt door een bestuursorgaan dat rechtsgeldig moet zijn samengesteld. Ook de bedienaar van de eredienst is een sleutel- en gezagsfiguur binnen de lokale geloofsgemeenschap en van ambtswege lid van het bestuursorgaan[33] van het bestuur van de eredienst (uitgezonderd bij de rooms-katholieke eredienst waar de door het representatief orgaan aangestelde verantwoordelijke van ambtswege lid is van het bestuursorgaan[34]). Om te kunnen controleren of een erkenning vragende lokale geloofsgemeenschap en een bestuur van de eredienst blijvend aan de erkenningsverplichtingen voldoen, moeten de betrokken burgerlijke overheden steeds een goed overzicht hebben van wie bedienaar van de eredienst, zijn vervanger en lid van het bestuursorgaan is. De

[33] Art. 82, 118, 154, 190 en 233 eredienstendecreet.
[34] Art. 5 eredienstendecreet.

overheid heeft ook steeds een aanspreekpunt nodig. Er wordt gestreefd naar het tot stand brengen van moderne, efficiënte besturen met een transparante structuur, die in evenwaardigheid een goede relatie kunnen opbouwen met de betrokken burgerlijke overheden. Doordat er transparantie gevraagd wordt over de verbonden juridische structuren, is het mogelijk dat er persoonsgegevens dienen verwerkt te worden (bv. ingeval van een éénmanszaak of bestuursleden van de bestuursorganen van de verbonden juridische structuren).

Daarnaast is het Vlaamse model van erkenning van geloofsgemeenschappen, waarbij een bestuur van de eredienst wordt opgericht dat van overheidswege financieel ondersteund wordt, moeilijk verzoenbaar met buitenlandse financiering of ondersteuning van diezelfde geloofsgemeenschap die resulteert in een de facto controle door die buitenlandse instantie waardoor afbreuk kan gedaan worden aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap. Ook financiering en ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging is onverzoenbaar met het Vlaamse model van erkenning van geloofsgemeenschappen (zie toelichting bij artikel 18). Om op een doeltreffende wijze te kunnen nagaan of een erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap of een bestuur van de eredienst geen ongeoorloofde financiering of ondersteuning ontvangt, wordt in dit decreet een transparantie- en registratieverplichting opgelegd van alle giften vanaf 500 euro. In dit giftenregister worden ook de persoonsgegevens vermeld van natuurlijke personen die giften van 500 euro of meer hebben gedaan. De identificatie van de schenkers is noodzakelijk om te kunnen oordelen of het om een verboden vorm van financiering of ondersteuning gaat.

Ten slotte gaat de verwerking van de persoonsgegevens niet verder dan noodzakelijk om de dwingende maatschappelijke behoefte te bereiken. Dit decreet bepaalt uitdrukkelijk welke categorieën van persoonsgegevens en van welke personen persoonsgegevens op gestructureerde en systematische wijze worden verwerkt. Eveneens bepaalt dit decreet welke instanties deze persoonsgegevens kunnen verwerken. De bevoegdheden betreffende erkenning van lokale geloofsgemeenschappen zitten verspreid over verschillende instanties, wat een goede informatie-uitwisseling noodzakelijk maakt:

- de Vlaamse Regering die de lokale geloofsgemeenschap erkent en sanctioneert;
- de bevoegde instantie aangeduid door de Vlaamse Regering die de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst controleert op de wijze waarop ze de erkenningsverplichtingen en de verplichtingen in het eredienstendecreet blijvend naleven;
- de financierende overheden die bijdragen aan de financiering van de besturen van de erediensten en het administratief toezicht uitoefenen;
- de provinciegouverneur die het administratief toezicht uitoefent;
- de adviserende gemeente die het dichts bij de lokale geloofsgemeenschap staat en dus een belangrijke actor is om te oordelen of een lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningsverplichtingen;
- de federale overheid bevoegd voor de erkende erediensten die een advies moet geven bij de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap en die ook instaat voor de bezoldiging van de bedienaars van de eredienst;
- de representatieve organen die de door de federale overheid aangeduide religieuze gesprekspartner zijn over alle aangelegenheden die verband

houden met de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van die eredienst.

Daarnaast wordt er een strikte omschrijving gegeven van de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verwerkt. De persoonsgegevens kunnen enkel verwerkt worden om de doeleinden vermeld in paragraaf 4 te bereiken.

Conform artikel III. 87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 zijn de Vlaamse administratie, de provincies, de gemeenten en de besturen van de erediensten ertoe gehouden om voor alle informatie die ze in het kader van hun taken ontvangen of creëren een selectieregel op te maken en die conform artikel III.88 ter goedkeuring voor te leggen aan de bevoegde selectiecommissie. Conform deze regelgeving worden de bewaartermijnen bepaald. De gegevens worden niet langer bijgehouden dan noodzakelijk.

De gegevens worden steeds verwerkt en uitgewisseld in overeenstemming met de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, en met de bepalingen van de federale en Vlaamse regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. Voor de mededeling van de persoonsgegevens worden protocollen opgesteld conform artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Ten slotte, bepaalt de Vlaamse Regering op basis van artikel 5 van dit decreet op welke wijze de communicatie tussen de verschillende instanties gebeurt. Deze communicatie houdt ook de uitwisseling van persoonsgegevens in en verloopt conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Hoofdstuk 8. Wijzigingsbepalingen

Artikel 49 en 50
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 51
Dit artikel wijzigt bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.

Artikel 52
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 53 t.e.m. 56
Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.

Artikel 57 t.e.m. artikel 60
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 61 en 62
Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.

Artikel 63
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 64 en 65
Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.

Hoofdstuk 9 . Slotbepalingen

Afdeling 1. Opheffingsbepalingen

Artikel 66
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Afdeling 2. Overgangsbepalingen

Artikel 67
Dit voorontwerp van decreet heeft tot doel om voor alle besturen van de eredienst een gelijke regeling in te voeren. Er zal niet langer een onderscheid gemaakt worden tussen de besturen van de eredienst op basis van de datum van erkenning. Ook de reeds bestaande besturen van de eredienst moeten voldoen aan de verplichtingen in hoofdstuk 3, ongeacht de datum van erkenning. Ze zullen ook kunnen gesanctioneerd worden in geval van niet-naleving van deze verplichtingen alsook in geval van niet-naleving van de verplichtingen in het eredienstendecreet.

Aangezien er een aantal nieuwe verplichtingen worden opgelegd aan de reeds bestaande besturen van de eredienst, krijgen zij, met uitzondering van artikel 17, 9°, één jaar de tijd vanaf de inwerkintreding van dit decreet om zich te conformeren aan de nieuwe verplichtingen. Na één jaar, worden de reeds bestaande besturen van de eredienst geacht te voldoen aan de nieuwe verplichtingen, tenzij een bewijs van het tegendeel. Informatie over de erkende eredienstbesturen die nog actueel is en waarover de Vlaamse overheid beschikt moet niet opnieuw bezorgd worden zoals bv. de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de emailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst, hun vervangers en de leden van het bestuursorgaan.

Na één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet kan de Vlaamse Regering de nieuwe verplichtingen controleren en eventueel sanctioneren in geval van niet-naleving.

In 2 gevallen wordt een uitzondering gemaakt op het conformeren aan verplichtingen binnen de termijn van één jaar na inwerkingtreding van dit decreet:

1) voor erkende lokale geloofsgemeenschappen die tijdens deze periode van één jaar via hun representatief orgaan een procedure tot samenvoeging zijn gestart. In dit geval moet aan deze verplichting voldaan zijn op het moment van de bevestiging vermeld in artikel 38, §2, tweede lid, 9°. De reden voor deze uitzondering vloeit voort uit het gegeven dat erkende lokale geloofsgemeenschappen die over een onvoldoende ledenaantal beschikken de kans krijgen om samen te voegen tot een erkende lokale

geloofsgemeenschap die wel over het vereiste ledenaantal van minimum 200 leden beschikt.

2) De erkende lokale geloofsgemeenschappen hebben twee jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichting, vermeld in artikel 17, 9°. Dit een redelijke termijn voor een lokale geloofsgemeenschap om in voorkomend geval zich te conformeren aan het verbod op door buitenlandse overheden bezoldigde bedienaars van een eredienst.

Vanzelfsprekend is de verplichting tot naleving van de geldende regelgeving, in het bijzonder het EVRM en de Grondwet, onmiddellijk van toepassing vanaf de inwerkingtreding van het voorliggend decreet. Een bestuur van de eredienst dat handelingen stelt in strijd met deze verplichting kan onmiddellijk gesanctioneerd worden. Ook de verplichtingen die reeds van toepassing zijn op de reeds erkende besturen, ongeacht de inwerkingtreding van dit decreet, blijven van toepassing en de niet-naleving van deze verplichtingen kan onmiddellijk worden gesanctioneerd conform de bepalingen in dit decreet.

Artikel 68

Dit artikel bepaalt de procedure voor de lopende aanvragen tot erkenning die ingediend zijn voor 1 juli 2019. Conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 wordt een erkenningsaanvraag ingediend door een lokale geloofsgemeenschap bij het bevoegd representatief orgaan die het vervolgens bezorgt aan de Vlaamse Regering. Het representatief orgaan zal binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van het decreet een geactualiseerd aanvraagdossier aan de Vlaamse Regering moeten bezorgen van de bij haar ingediende erkenningsaanvragen.

Daarnaast geeft deze bepaling een opsomming van de stukken die het aanvraagdossier moet bevatten. Het aanvraagdossier bevat o.a. de persoonsgegevens van de personen die, als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, conform artikel 16 aangesteld worden als leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan, alsook de bedienaars en hun vervangers. Deze personen zijn de aanspreekpunten voor de burgerlijke overheden in het kader van de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. De persoonsgegevens zijn beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om te kunnen identificeren wie deze personen zijn en een vlotte communicatie met deze personen te bewerkstellen.

Uiterlijk zes maanden nadat de adviestermijn voor de betrokken instanties is verstreken, moet de Vlaamse Regering een beslissing nemen omtrent de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. Dit is een termijn van orde. Indien de Vlaamse Regering nalaat om binnen deze voorgeschreven termijn een beslissing te nemen kunnen het betrokken representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschap conform artikel 14,§3, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de nodige stappen ondernemen opdat de Vlaamse Regering alsnog een uitdrukkelijke beslissing neemt over de erkenningsaanvraag.

Artikel 14,§3, van de wetten op de Raad van State biedt aan het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap de mogelijkheid om na het verstrijken van de voorgeschreven beslissingstermijn de Vlaamse Regering aan te manen om alsnog een uitdrukkelijke beslissing te nemen. Ingeval de Vlaamse

Regering vier maanden na de aanmaning nog steeds nalaat een uitdrukkelijke beslissing te nemen omtrent de erkenningsaanvraag, wordt ze geacht een afwijzende beslissing (impliciete weigeringsbeslissing) te hebben genomen waartegen een annulatieberoep bij de Raad van State kan ingesteld worden door het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap.

Artikel 69
Dit artikel bepaalt de procedure voor de lopende opheffingsprocedures die opgestart zijn door de Vlaamse Regering voor de inwerkingtreding van dit decreet.

Artikel 70
Dit artikel bepaalt de procedure voor de lopende aanvragen tot erkenning van een samenvoeging die ingediend zijn bij de Vlaamse Regering voor de inwerkingtreding van dit decreet.

Artikel 71
Conform de huidige regelgeving vinden de verkiezingen bij de verschillende lokale geloofsgemeenschappen op verschillende tijdstippen plaats:

- Voor de lokale geloofsgemeenschappen die al erkend waren bij de inwerkingtreding van het eredienstendecreet op 1 maart 2005, startte de driejaarlijkse cyclus in april 2005. Er werden dus verkiezingen gehouden in 2005, 2008, 2011, 2014, 2017 en 2020.
- De lokale geloofsgemeenschappen die erkend werden op basis van het erkenningsbesluit (periode 2006-2020), volgen de voorgaande driejaarlijkse cyclus niet. De verkiezingen vinden ook plaats om de drie jaar, maar hier wordt er vertrokken vanaf de datum van erkenning. Dit betekent dat de verkiezingen plaatsvinden op verschillende momenten.

Het is voor de toezichthoudende overheden moeilijk om hier toezicht op te houden. Zo zijn er lokale geloofsgemeenschappen die geen verkiezingen houden of verkiezingen houden op andere data. Nochtans is een goed overzicht van de leden van de bestuursorganen noodzakelijk voor de toezichthoudende overheden.

Om het bovenstaande te vermijden, zullen de bestuursorganen van alle besturen van de eredienst gedeeltelijk vernieuwd worden in 2023 om vervolgens om de drie jaar gedeeltelijk vernieuwd te worden. Om ook het toezicht op de verkiezingen van de lokale geloofsgemeenschappen erkend op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten te vergemakkelijken, zullen zij voortaan ook aansluiten op de reguliere cyclus.

Artikel 72
Dit artikel voorziet in een overgangsbepaling als de Vlaamse Regering de wijze van communicatie niet heeft bepaald bij de inwerkingtreding van dit decreet. Op deze manier kunnen alle procedures opgenomen in dit decreet starten vanaf de inwerkingtreding.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Bart SOMERS